

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu.

Foaie politică

Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: „Foaia Poporului”, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)
Un șir pe săptămână 14 bani, a două săptămâni
12 bani, a treia săptămână 10 bani.

Criza.

Intâmplările din dieta Ungariei, unde opoziția a ajuns să se împotrivescă guvernului urlând, bătând în mese, cântând din trâmbițe cumpărate din șetrile de târg ale Jidanilor, ba întrebându-l chiar și revolverul, iar Tisza și cu deputații majorității, și-au împlinit pofta alungând pe deputații opoziționali afară din dietă cu ajutorul poliției, cum ai face cu niște Țigani lăieți, cari s'au îmbătat în crăjmă, — e numai o verigă în lanțul fărădelegilor săvârșite de o mie de ani de clasa stăpânitoare a acestei țări nenorocite.

Nădrăgarilor maghiari le place să se laude atât în cărți și gazete, cât și în întrunirile lor, la cari curge mult vin, cu constituția de o mie de ani a acestei țări. De fapt aceasta constituție a fost cel mai barbar așezământ, cu ajutorul căruia clasa stăpânitoare, — nemeșimea, iar în o parte a Ardealului și Sașii — au jupuit fără mila poporul, român, maghiar, slovac și rutean, iar când regele, mai târziu împăratul se împotrivi fărădelegilor lor, tot constituția aceasta a fost, despre care ziceau, că le dă dreptul să se răscole în contra domnitorului legiuit.

Ar trebui să scriem o carte întregă, dacă am vrea să arătăm, începând din timpurile mai vechi, toate fărădelegile săvârșite de aceasta clasă stăpânitoare împotriva poporului și împotriva domnitorilor țării. Ajunge pentru timpul cel nou să ne aducem aminte de anul 1848, când, în locul robiei trupești, au vrut să pună robia sufletească, căutând să nimicească cultura națională a popoarelor nemaghiare și să-și asigure prin legi votate nu de reprezentanții poporului, ci tot de-ai nemeșimii, drepturi, cari să le asigure pe veci stăpânirea țării, — avuția, nemunca.

Un timp scurt nesăturații au fost înfrânați. Nori grei amenințau însă monarhia dinspre Italia și Prusia (în 1866) și tocmai momentul acesta l-au găsit oligarhii potrivit să amenințe cu o nouă răscoală, dacă nu li se va da de nou stăpânirea Ungariei pe mâna lor. Și li s'a dat, căci împăratul a iscălit în anul 1867 nenorocitul document, prin care s'a întemeiat *dualismul*, împărțirea monarhiei în două.

Istoria dela 1867 până'n timpul de față dovedește însă, că oligarhia a rămas aceeași: *hărăpăreața față de popor*, votând legi, prin cari proprietarul de mii de jugăre plătește, potrivit cu mărimea moșiei lor, cu mult mai puțină dare, decât bietul țaran, care stăpânește câteva jugăre, — legi, prin cari meseriașul plătește dări

mai mari, decât fabricantul, negustorul cel mic dări mai mari decât stăpânii băncilor mari. *In sus*, luptă mereu, pentru a smulge tot mai multe drepturi, până să le succedă să rupă Ungaria cu totul de Austria, cum a încercat și Kossuth în 1849.

În ce privește *felul* de luptă, s'au împărțit în două partide mari. Unul dintre ele, cel guvernamental, urmărește tot separarea totală a Ungariei de Austria și maghiarizarea, dar asta vrea să o ajungă pe îndelete, ca să nu se sperie cercurile cele mai înalte din Viena și să le ia puterea din mână. De aceea s'a și arătat învoit să voteze legea cea nouă militară, cu atât mai vârtos, cu au isbutit să stoarcă maghiarizarea tribunalelor militare.

Celalalt partid, numit Kossuthist, independent, 48-ist, justhist nu e mulțumit cu încetineala. El vrea o rupere mai grabnică, o maghiarizare cu mijloace și mai barbare decât cele întrebuintate de partidele guvernamentale. Ca să mai înșele popoarele, se arată democrat lucru mare, doritor de vot universal. Dar și democrații aceștia mincinoși cer terminarea școlii și o dare anumită, deși nu în aceeași măsura, ca guvernamentalii, fără să se gândească, că de preste 40 de ani au croit mereu legi școlare, prin cari popoarele nemaghiare să fie îndobitocite, au croit mereu legi, prin cari popoarele nemaghiare să fie împedcate în dezvoltarea lor economică. Iar despre împărțirea cercurilor electorale tac și unii și ceilalți ca și cum ar fi în cucuruz, dovadă, că vor s'o facă astfel, încât poporul dela sate să fie înghițit de Armenii, Jidano-Maghiarii, Sașii și toți renegații dela orașe.

Guvernul coaliției Wekerle-Kossuth-Andrassy-Apponyi a căzut cu rușine și a venit Khuen-Hedervary. El avea poruncă să treacă două legi: cea militară și cea electorală. Dar și acum au pus bete în roate, kossuthiștii și justhiștii la legea militară, o parte mare dintre guvernamentalii în frunte cu haiducul Tisza la legea electorală, despre care se temeau, că va eși încâtva dreaptă. Khuen a căzut, și a venit Lukács.

Când au văzut guvernamentalii, că nu pot birui cu legea militară, au ales pe Tisza președinte al dietei și acesta cu ajutorul poliției a trecut-o. Cu aceasta cred acum, că vor putea face legea electorală așa cum le va plăcea lor, căci, își zic ei, noi am împlinit dorința împăratului de-a da monarhiei o armată mai mare, acum și El trebuie să ni-o îplinească pe a noastră, lăsându-ne să schimbăm legea electorală așa cum ne place nouă oligarhilor.

Și poate, că nu se înșală în credința

lor. Monarhia austro-ungară e locuită de o multime de naționalități și dintre acestea ajunge la bine aceea, care se arată mai îndrăzneată. Și'n politica cea mare obrăznicul mănâncă praznicul. Noi Români, un popor de patru milioane numai în monarhia austro-ungară, nu avem nevoie de obrăznicie, nici de amenințări. E destul să arătăm mereu *prin faptă*, că nu mai suferim ca toate veniturile barbare sau flămânde, sau de amândouă, să călărească pe noi, stânginindu-ne în dezvoltarea noastră culturală, economică și politică. Și când *faptele* noastre de bărbăție națională vor răsună mereu acolo sus, putem fi siguri, că dreptate se va face.

Altminteri nu, căci cel veșnic plecat, veșnic adormit, veșnic gata să fie sluga celui dintâiu venit e disprețuit. Fie om, fie popor. Numai bărbăția și jertfirea de sine ne pot scoate la liman.

Regulamentul cel nou al dietei. În numărul trecut am spus pe scurt, că dieta, adevăți cei 230 de deputați guvernamentali (opoziționali nu mai erau în dietă) au votat pe fugă schimbarea regulamentului. Ei au fost șireți, căci au introdus tocmai schimbările, pe cari le-a propus coaliția (tovărășia) Wekerle-Andrassy-Kossuth-Apponyi, când era ea la putere. După noul regulament, orice proiect de lege poate fi declarat, că e urgent (trebuie votat iute), dacă cer 150 de deputați. În cazul acesta ședințele pot fi prelungite oricât de mult (o ședință poate ține zile și nopți într'una). Președintele poate face oricând propunere pentru închiderea discuțiunii (vorbirilor). În cazul acesta se mai pot ține numai două vorbiri pentru proiect și două contra proiectului. Votare nominală pot cere numai o sută de deputați prezenți.

Noul regulament face cu neputință o obstrucție, cum au fost cele de până acum.

După furtuna din dietă. Opoziția din dietă a publicat un manifest, prin care arată toate fărădelegile săvârșite de Tisza, ca să-și poată trece proiectele de legi. Totodată a făcut arătare criminală (la tribunal) contra lui, pentru că au fost opritți în mod brutal de-a mai lua parte la ședințele dietei. Un alt manifest a publicat partidul guvernamental, care arată fărădelegile opoziției! Să le fie de bine!

În mai multe orașe (Dobrițin, Oradea mare, Arad ș. a.) au fost demonstrațiuni mari cu spargere de ferestri. Erau puse la cale de muncitori. Ai guvernului au dat ordine secrete, ca în adunările comitatelor și orașelor mai mari să i-se voteze laude lui Tisza și lui Lukács.

O nouă condamnare. În sfârșit s'a isprăvit și procesul pentru cartea „Iobăgia“ scrisă de Ion Rusu Șirianu. Autorul cărții fiind mort, procurorul dela Oradea a dat în judecată pe dl *Cornel Lazăr*, administratorul tipografiei diecezane. Timp de patru zile s'a judecat acest proces înaintea curții cu jurați din Oradea, și cu toate că s'a dovedit, că lucrarea eră făcută după documente din arhivele Ungariei și după alte lucrări scrise în limba maghiară, dl Lazăr, care nu e autorul cărții, a fost condamnat la 10 cor. amendă și 3 zile închisoare de stat, numai ca să nu se poată zice, că un Român a scăpat de pedeapsă.

Episcopia greco-catolică maghiară. Ziarul „Românul“ din Arad află din izvor sigur, că în urma unei hotărâri mai nouă a Papei dela Roma, planul înființării unei episcopii greco-catolice maghiare a fost părăsit. O înaltă persoană a dat lamuriri Papei, că înființarea unei astfel de episcopii maghiarizatoare ar fi o lovitură grea pentru bisericile greco-catolice din partea de răsărit a Europei.

De altcun, pentru lamurirea lumii straine asupra apucăturilor maghiare s'a scris în diferite foi. Așa de pildă, un corespondent din Ungaria a atras prin gazeta *Gross-Oesterreich* din Viena, atențiunea cercurilor conducătoare de-acolo asupra primejdiei, ce amenință biserica catolică din răsăritul Europei prin încercarea nebunească a guvernului din Pesta de-a ne niucei naționaliceste prin înființarea episcopiei gr.-cat. maghiare. Având în vedere și pe Rutenii gr.-cat. și pe Români, scrie următoarele:

În *ființările rutene* din partea de meazanoapte a Ungariei, unde administrația maghiară a împedecat deja de zeci de ani orice organizare rutenă națională, lucrează de mai mult timp agenți ruși. Până acum au făcut însă puțină ispravă, decând s'a hotărât însă înființarea episcopiei greco-catolice maghiare pentruca Rutenii să fie maghiarizați și prin biserică, s'a revoltat conștiința națională a Rutenilor, despre care se credeă, ca e adormită cu totul, și agenții ruși li înduplecă ușor să treacă la biserica „ruscască“ (greco-orientală). În fiecare săptămână trec câte 20 până la 100 de Ruteni uniți la biserica greco-orientală.

De-o însemnătate cu mult mai mare e aceasta mișcare la *Români*, cari au în Ungaria și Transilvania două organizări bisericesti aproape egal de mari, una greco-orientală și alta greco-catolică. La aceștia trecerea dela biserica unită la cea gr.-or. e mai ușoară. De se vor vedeă Români uniți amenințați în naționalitatea lor, vor trece iute la biserica gr.-or. Aceasta se va întâmpla acum, și dacă Papa dela Roma nu va fi luminat în privința aceasta și nu se va împedeca înființarea episcopiei maghiarizatoare, pentru biserica catolică din Ungaria și din întreg răsăritul Europei va rezulta o pagubă, care nu se va mai putea vindeca niciodată.

Ghiarale lui Tisza. Tisza a adresat președintelui partidului guvernamental din Arad o scrisoare, în care spune, că legea electorală nu se poate vota așa curând, căci pentru aceasta trebuie o muncă de luni de zile. Tisza vrea să dea dreptul de vot și *muncitorilor industriali* (din fabrici)

inteligenti, dar dreptul acesta nu se poate da mulțimii mai puțin culte, în care nu se poate pune încredere nici din punct de vedere național maghiar.

Adecă Românilor nu li se poate da dreptul de vot, căci ei sunt mai puțin culti, neștiind cum să trăească ca niște goange din sângele altora.

Ce zice la asta sloga dela Oradea a lui Tisza?

Deșteptarea Șvabilor. În comuna Grossschmieden (Nagykovácsi) din comitatul Pestei, locuitorii sunt toți Șvabi (germani) catolici, lipsiți însă de școală națională. Au însă un preot foarte vrednic, care le-a ținut anul trecut o predică îndemnându-i să-și îngrijească de limba lor maternă și mai ales să nu uite, că Dumnezeu vrea, ca și copiii lor să o vorbească și cinstească. Indeosebi să-i îndemne, ca în biserică să se roage în limba germană, nu maghiară, care e străină și nepricepută de ei, așa că o astfel de rugăciune e vorbă goală.

Cei doi învățători din comună, unul protestant, celalalt jidan, au crezut, că pot să-și câștige merite „patriotice“ și l-au pârît pe vrednicul preot la procuror, că agita contra „ideei“. Procurorul a pornit o cercetare strașnică, care a ținut până în anul acesta. Dar isprava n'a făcut, căci primăria de-acolo, compusa din Șvabi naționaliști, a înștiințat tribunalul, că nu mai garantează viața învățătorilor ticăloși, așa de mândri sunt locuitorii. Procurorul s'a văzut silit să-și retraga acuza. Apoi a dat preotul pe învățători în judecată și tribunalul i-a condamnat la 50 cor. amendă, iar ministrul s'a grăbit să-i transfereze într'o altă comună îndepărtată.

Iată ce trebuie să facă și poporul nostru, când a fost bătut de Dumnezeu cu astfel de gunoie.

Din Casa magnaților.

Sâmbata trecută s'a prezentat în Casa magnaților legea reformei militare, votată în dietă cu ajutorul poliției. Câțiva conți au atacat pe Lukács, dar mai ales pe Tisza pentru felul, cum au făcut să fie votată legea în dietă și au propus respingerea ei. Alții au vorbit laudând pe Tisza. În urmă s'a făcut votarea. Legea a fost primită cu majoritate de voturi, așa că acum mai trebuie sancționarea (intărirea) Împăratului precum și votarea ei în Reichsrat-ul (dieta) din Viena.

În cele următoare dăm un scurt raport asupra desbaterilor.

În casa magnaților sunt membri tot conți și baroni, capii tuturor bisericilor din țară și o seamă de înalți slujbași de stat. Despre aceștia se știa înainte, că n'o se facă gălagie ca deputații din dietă. Dar cu toate acestea, pentru ca să nu se întâmple oare cari demonstrații în fața parlamentului, s'au luat măsuri de apărare.

Sedințele casei magnaților se țin tot în palatul parlamentului, unde au loc ședințele dietei. Pentru a se încunjura ceva nerânduiei, încă dela ciasurile 9 dimineața, piața din fața parlamentului a fost ocupată de poliție și jandarmerie. Militia încă stătea gata în casarme. Dar lumea a rămas foarte liniștită. Doar câțiva oameni curioși de s'au adunat. Aceștia voiau ca să

vadă cum sosesc „domnii și grozii cei mari“.

Ședința s'a deschis la ciasurile 11 și jumătate. Sunt de față la 200 de membri din 329, câți numără Casa magnaților. Au vorbit întâiu Hadik, Pronay și Dessewffy contra legilor militare votate de dietă, iar după aceea Zselénszky, baronul Vayrik și prim-ministrul Lukács pentru primirea legilor. Ședința primă a ținut până la 2 oare, când s'a închis, rămânând ca să se continue la ciasurile 4, după amiază. Votarea s'a început pe la 7 oare.

S'a pus la vot mai întâiu propunerea contelui Hadik, care a zis ca să se amâne legile militare până în 25 Iunie, iar până atunci să se încerce a se face pace între partidele din dietă. Aceasta propunere a fost respinsă cu 174 voturi, iar pentru ea au votat numai 33.

Tot cam cu atâtea voturi s'a respins și propunerea lui Dessewffy, ca legile militare să fie înapoiate dietei.

A urmat apoi o a treia votare asupra proiectelor inesei. Cei ce votase până acum contra, au părăsit sala, astfel că lucrul a mers mai iute. Votarea s'a sfârșit aproape 9 ciasuri, primindu-se legile fără nici o schimbare.

Casa magnaților a mai ținut o ședință și luni, când s'au primit și celelalte legi, ce au fost deja votate de dietă în zilele trecute. Între acestea sunt înființarea universităților din Dobrițin și Pojon, legea despre urcarea lefurilor la funcționarii de stat căsătorii etc.

Cu acest prilej e poate nimerit a arăta din ce fel de oameni se compune Casa magnaților. Membri ei sunt: 15 arhiduci (membri ai casei domnitoare), 28 episcopi și alte capetenii ale bisericii romano-catolice, 9 episcopi gr.-or. și gr.-cat., 12 reprezentanți ai bisericii protestante (5 preoți și 7 mireni), 9 prinți, 143 conți, 35 baroni, 42 membri numiți de împăratul, 17 numiți în urma oficiului lor și încă alții vr'o câțiva.

Din dietă.

Sfârșindu-se luni desbaterile în Casa magnaților, Marți s'au început din nou ședințele dietei, după cum am fost anunțat și în numărul trecut.

În ședința de Marți s'a declarat -- dar numai de formă -- închiderea dietei pentru sesiunea (rândul) aceasta, iar pe a doua zi, Mercuri, s'a conchemat o altă ședință, în care să se declare de deschisă a doua sesiune a dietei. Și de oarece în fiecare rând trebuie să se facă alegerea din nou a biroului (președintelui, vice-președintilor, secretarilor etc.), s'a svonit, că Tisza se va mulțumi de președinte al dietei, după ce acum a dus la îndeplinire votarea legilor militare, cu ajutorul poliției.

Deputații din opoziție au hotărât ca să iee cu toții parte la ședința de Marți. Dar cei oprți a cerceta o seamă de ședințe au fost împedecați a intra în parlament. Văzând aceasta au început a striga poliției: „Abzug! Asta e barbarie polițienească! Doar noi nu suntem hoți!“ Nevoină totuși poliția să-i lase înăuntru, deputații opoziționali au plecat cu toții, neluând nimeea dintre ei parte la ședința dietei. Astfel că a rămas Tisza numai cu mameluții guvernului.

Ce zic fruntașii noștri despre criză?

În numărul trecut am spus pe scurt, la Ultime știri, ce zic deputații noștri despre criză. În cele următoare mai dăm unele amănunte.

Correspondentul din Budapesta al zărilor *Românul* a întrebat pe câțiva dintre fruntașii noștri, ce cred ei despre criză și ținuta partidului nostru.

1) *Dr. Teodor Mihali* a spus, că proiectele militare vor fi votate și de casa magnaților și vor fi sancționate (întărite) de Împăratul, căci monarhiei îi trebuie o armată mai mare. Starea politică fiind grea, partidul va hotărî ce trebuie să se facă, fără a se lua nici după vorbele opoziției maghiare, nici după ale socialiștilor, cu atât mai puțin după minciunile guvernului.

2) *Dr. Alexandru Vaida-Voevod* a spus, că Tisza a lucrat cu ciomagul, ca să poată câștiga plăcerea cercurilor înalte din Viena și în schimb să poată storce învoierea pentru o lege electorală cât se poate de nedreaptă pentru naționalități.

Ca oameni, cari respectăm legile țării, trebuie să ne pară rău, că ele au fost călitate în mod așa de brutal de Tisza și partidul guvernamental, cu toate că noi Românii suntem socotiți a fi afară de legi. În Ardeal de pildă Maghiarii trăiesc numai din vistieria statului: țăranul primește tot dela stat, începând dela oul de găină până la pământul pentru coloniști: meseriașul capătă mașini și altele, feciorul nemeșului și al celorlalți Maghiari slujbe, copiii lor burse (stipendii), iar noi dăm biruri și soldați și ni se iau și averile noastre cele mai scumpe, bisericile și școlile.

3) *Vaida* crede, că zilele partidului guvernamental sunt numărate, căci căzând Tisza și Lukács, se va risipi și el.

În alungarea lui Justh și a tovarășilor lui din dietă vede mâna lui Dumnezeu. Justh era președintele dietei, când a dat semnalul, ca deputatul nostru să fie scos afară din dietă.

Noi Românii putem fi mulțumiți cu ursita, care a însărcinat pe însuși fiul sdrăbitului de naționalități să sfarme cetatea fudulei ungurești, adică dreptul de-a opri votarea chiar și a legilor trebuincioase pentru monarhie.

Din Bucovina.

Obrăznicie jidovească.

Un crâjmar jidan din satul Capu-Codrului avea datornic pe un Român cu o sumă mică de bani. Drept zălog, Românul își lăsase sumanul. Când a venit să-și plătească datoria, Jidanul i-a cerut o sumă mai mare. Protestând Românul, spurcatul s'a învoit să primească și cât zice creștinul, dar să jure mai întâiu pe cruce, că într'adevăr n'are să plătească mai mult. Jidanul a cerut aceasta, ca să-și bată joc de Sfânta Cruce. Căci iată ce a făcut: a cerut o cruce dela vecin, s'a dus în grajd și acolo au pus-o pe un butoiu gol între două lămpi și i-a lăsat pe Român să jure.

Bătăjocura aceasta a fost aflată de vrednicul sergent-major de jandarmi, Gavrila Dan, care a făcut arătare la tribunalul din Gura-Momoruhni. S'a făcut cercetare, cu prilejul căreia s'a mai aflat, că Jidanca frământă pâinea, pe care o vinde creștinilor, în vasul, în care-și spălau picioarele și în care spălau rufele murdare ale copiilor. S'au mai descoperit și alte fapte mărsave săvârșite de aceste omide.

Jidanul a dispărut din comună, așa că nu se știe dacă-și va primi pedeapsa, mai ales că prefectul districtului, veneticul Bonnet, e frate de... iad cu ei.

Societatea economică „Trezirea”.

Văzând frații noștri bucovineni, cum sunt jefuiți de toate liftele venetice, dar mai ales de spurcătii de Jidani, se trezesc și ei tot mai mult și încep să se întovărășască, ca să scape de jugul rusinos al străinului. La indemnul celor cu dragoste de popor s'a înființat societatea economică *Trezirea*, care are membri din vre-o 34 de sate românești. Președinte e vrednicul consilier comunal din Rădăuți, dl Alexandru Halus.

Societatea are până acum un hambar pentru bucate (cereale), un magazin de coloniale (boltă cu tot felul de mărfuri), de unde Românii își pot cumpăra marfă bună și efină, chiar și pe credit, plătind o dobândă mică. Tot aici își pot vinde bucatele cu un pret bun, așa cum e în piață, nu cum îi înșală Jidanii la sate.

Societatea vrea să mai înființeze și un orfelinat, în care să fie crescuți copiii orfani ai țăranilor români.

Dela despărțămintele „Asociațiunii”.

Despărțământul Gherlei și-a ținut adunarea generală în *Nicula*. S'a cetit raportul, din care se vede, că direcțiunea acestui despărțământ a desfășurat o muncă foarte frumoasă, ținându-se o mulțime de prelegeri populare, cele mai multe prin directorul desp., dl *Dr. Petru Fabian*, înființându-se agenturi și biblioteci populare și înscriindu-se mulți membri ajutători. Pagubă însă, că fruntașii români din orașul Gherla au dat foarte puțin ajutor. Dl profesor *Eug. Seleş* a ținut o frumoasă prelegere despre *Dușoșia poeziilor lui Goga față de țărâtime*. La urmă a fost reales dl *Dr. P. Fabian* director și dl *Dr. Vasile Moldovan* secretar.

În legătură cu aceasta adunare primim dela un Român din *Nicula* plângerea îndreptățită, că fruntașii din sat însărcinați cu aranjarea adunării au luat beutura și cele trebuincioase dela crâjmărita jidancă, nu dela crâjma românească, ținută cu arândă de 10 Români vrednici din sat. Românii le pare rău, că tocmai cu prilejul unei adunări a Asociațiunii noastre naționale se sprijinește străinul dușman nouă.

Despărțământul *Dicio-Sân-Martin*. Comitetul despărțământului a ținut la 3 Iunie n. prelegeri populare în orașul *Dicio-Sân-Martin*. Dl *Alex. Petrașiu* a vorbit despre *Stupărit*, dl *E. Călugăr* despre *Însămănătatea scrisului și celitului românesc*, iar părintele *Nic. Berghian* despre *Cultivarea pomilor și economia rațională*. Prelegerile au fost ascultate cu multă atențiune de popor. S'an înscris apoi 10 membri ajutători pe anul 1911 și 21 pe anul 1912.

Din Bistrița.

— Corepondență particulară a „Foi Pop.” —

O tovarășie înființată cu nădejde bună. — Concurență neasteptată. — Nepăsarea celor chemați.

Fiindcă între Românii din Bistrița suntem 40-50 familii, care ne ocupăm și cu facerea de cărămidă, prin care meserie de sute de ani ne-am susținut familiile și ne-am câștigat și puțină avere, un grup de fruntași români înainte de aceasta cu vre-o câțiva ani ne-au sfătuit să ne întovărășim în o reuniune de cărămidari. În speranță,

Cu paloșul.

25

Poveste vitejască din vremea descălecatului Moldovei

de
Rado Rosetti.

(Urmasre.)

X.

Român și Ungur.

Călătorii noștri mergeau în tăcere, de aproape un ceas, în matca pârăului când, de odată, din dreapta și din stânga, izbucniră chiote sălbătice și, de după copaci, o droaie de oameni năvăli asupra lor cu baltage, cu măciuci și cu ghioage. Ștefan care desprinsese baltagul aninat de șea, simți calul căzând sub dânsul și se văzu față în față cu o umbră uriașă care ridica măciuca asupra-i, dar spada lui Anton intră sub suoara hoțului și îi scăpă zilele.

— Mulțămesc, Antoane, strigă el sărind în picioare de pe calul mort. Învar-

tind baltagul și lovind în dreapta și în stânga se repezi înspre femei. Ajunsesse lângă ele, călcând peste trupuri de oameni și de cai, când auzi glasul lui Conrad strigând:

— Dumnezeu să-mi fie milostiv! Domnule Cavaler, scapă pe stăpâna.

Un hoț se aruncă înaintea lui Ștefan dar o lovitură de baltag în frunte îl culcă jos. Se afla acuma lângă dama care se găsea încă călare când simți o durere în coasta dreaptă și, aproape tot odată, primi în cap o groaznică lovitură de măciucă, care îl doborî la pământ fără cunoștință.

Nemții se apărau cu cea mai desăvârșită vitejie, dar câte trei și câte patru hoți se năpusteau asupra fiecăruia din ei, caii spăriați nu puteau fi mânuiți cu înlesnire în strămoare, lunecau pe bolovani și cădeau turtind călăreții sub ei; sulitele și speziile lungi cu cari erau înarmați oștenii le erau de puțin folos față cu baltagele, cu măciucile și cu paloșele scurte ale potrivnicilor. După o luptă înviersunată toți

oștenii zăceau la pământ morți sau răniți și dama de Wolkenstein, legată pe calul ei se afla în puterea hoților.

Ianoș era un hoțoman înalt și spătos: capul lui cu feastă groasă și frunte îngustă, ochii negri și mici, nasul scurt și gros, buzele umflate, acoperite de o păreche de musteți negre, groase și lungi, a căror capete treceau dincolo de urechi, brațele lungi peste măsură cu mâni cât niște lopiți, îi dădeau o înfățișare de fiară. Luând în mână o făclie de coajă de mesteacăn, făcută de hoți pentru a le înlesni căutarea armelor și a lucrurilor de preț rămase asupra oștenilor căzuți, el se apropie de tânăra femeie, iar ea, îngrozită la vederea acestui neom, întoarse capul.

— No, zise Ianoș dând făclia în mâna unui hoț și întorcându-i capul cu de-a sila, tu ține destul de scump pe minie ca eu să văd fața ta, și neputându-i-o vedea din pricina vălului cu care era îmbrobodită, îl zmulse fără cruțare.

Dar, văzând frumusețea strălucită a

că în tovarășie e puterea și spre a ne putea valoriza mai mult rodul muncii noastre grele, având și deplină încredere în fruntașii noștri, numai decât ne-am organizat în tovarășie de cărămidari după toate formalitățile și tovarășia am și pus-o în lucrare.

Durere însă, că deși noi am furnisat (dat) tovarășiei mîia de cărămidă numai cu 12 fl., iar tovarășia a vîndut-o cîte cu 16-18 fl., iar cheltuieli mari cu administrarea tovarășiei nu am prea avut, totuși cu regret trebuie să spunem, că din unele cauze, pe care nu le putem înșira aici, am fost siliți să desființăm tovarășia. Spre mirarea noastră însă am văzut, că dl director și dl cassier ai tovarășiei noastre au rămas curați ca lumina soarelui și fără nici o îndatorire de plătire, noi foștii membrii în direcțiunea tovarășiei ne-am trezit cu cășile și moștile intabulate la banca „Bistrițana” pentru mai multe mii de coroane imprumutate de tovarășie și astăzi suntem siliți să ne căciulim la advocați jidani spre a ne scăpa de aceasta belea.

Văzînd fruntașii noștri intelectuali că de brațele noastre nu mai pot dispune, și-au procurat o fabrică de cărămidă cu motor (mașină de aburi) și spre a ne putea face cea mai mare concurență și-au adus lucrători străini, iară noi, care de sute de ani ne-am susținut familiile prin această meserie și nice Sașilor nice Jidanilor nu le-au venit în minte să ne facă concurență, astăzi prin concurența făcută de fruntașii noștri, sînge din sângele nostru, suntem siliți să luăm băta pribegiei în mîna și să plecăm către America. E frumos și e lucru foarte laudabil, că fruntașii noștri dispun de atîta spirit de întreprindere, încît se ocupă și cu facerea de cărămidă, însă ar fi fost cu mult mai frumos, dacă aceasta plasare de capital nu se facea spre ruina alor 40-50 familii române.

Tot cu aceasta ocazie cu părere de rău trebuie să spunem, că noi Bistrițenii suntem foarte nenorocoși în de-ale tovarășilor și de vre-o cîteva ani încoace ne-am papat tovarășia de conzum „Comerciantul”, tovarășia de cărămidă, tovarășia pentru asigurarea vitelor și chiar și reuniunea română de cântări, care odata ne delectă cu cele mai frumoase cântări atît lumești cît și bisericesti, și dacă partea cea mai mare a fruntașilor noștri intelectuali va sta și mai departe atît de nepasătoare ca în tim-

feței ce descoperise, hoțomanul rămase cîteva faza a putea vorbi.

No, zise el cînd își veni iar în fire, scump doo-zeci die vîtieji pentru un femei, dar acumă, la minie nu pare ren. Eu învăta la tinie dragostie ungurese și cînd învătat bine dam napoi la borbat dacă plătieti bine pentru învătat.

Apoi, cu un răs sălbatec, îi întoarse spețele lasîndu-o pe jumătate moartă de spaimă.

Hoții aduseră căpitanului lor un cal negru, mare și frumos și, după ce el încălecă, toată ceata porni urmînd drumul în jos.

După un mers de vr'o jumătate de ceas prin albia părăului, valea lărgindu-se, intrară într'o poiană lungă și îngustă, iar cînd ajunseră în mijlocul acestei poieni, de o dată s'auzi un glas puternic care striga:

— Stați!

Cînd Ianoș și cu Ungurii umiți se uitară împrejurul lor, văzură că din toate

pul de față, față cu tot ce e românesc și național, ni-e frică că și școala confesională vom perde-o.

Un fost membru în direcțiune.

Știri politice din străinătate

Războiul italo-turc. De pe câmpul de războiu din Tripolitania a sosit știrca despre o luptă mai mare de lângă oaza*) Zanzur, aproape de mare. Italienii au bombardat timp de aproape 8 ore întăriturile de pe aceasta oază. După știri din izvor italian, Turcii și Arabii au avut la Zanzur 1600 de morți și 3000 de răniți, așa că ar fi fost hătuji. După cum spun însă Turcii, Italienii au pierdut preste o mie de oameni, pe cînd dintre Arabi și Turci au murit 150 de oameni și au fost și 300 de răniți. Acum trebuie să așteptăm știri dintr'un al treilea izvor, nici italian, nici turc, ca să putem cunoaște adevărul.

De altminteri Turcii sînt una, că nu vor da din pămîntul lor nici loc de-o palmă. Comandaantul turc din Tripolis a strîns acolo preste 30 de mii de coroane pentru fondul flotei și vre-o 16 mii pentru cumpărarea unui aeroplan.

Iară se vorbește mult despre convocarea unei conferențe internaționale, în care să se hotărască ceva cu privire la pace. Mult dorește aceasta conferența Rușii, cari vor să ceară libertatea de-a trece cu corăbiile lor de războiu prin Dardanele.

Italia. Fără multă gălgăie, fără făgăduieli și minciuni mari, ca în Ungaria, camera (dieta) italiană a votat noua lege electorală. Cuprînsul ei dovedește, că în Italia sînt la cîrmă bărbați, cari nu vor să ducă viața de paraziți pe spinarea poporului, cum din nenorocire sînt cei dela noi. După noua lege, iată cine e alegător în Italia:

1. Toți cetățenii în vîrstă de 21 de ani, cari au terminat școala primară sau una mai înaltă, fără considerare la darea, pe care o plătesc.

2. Toți cetățenii, cari au făcut serviciul militar, fie ca știu carte sau nu.

3. Toți cetățenii, cari au vîrstă de 21 ani, știu ceti și serie (fără să fi terminat

*) Oaza e o bucată mai mare sau mai mică în pustiu de nisip, unde, fiind izvoară de apă, cresc curnali, iarba și se află câte, chiar și orașe. S'ar putea asemăna cu o izulă într'o mare de nisip.

parțile îi încunjură o mulțime de oameni înarmați care se părea ca au ieșit de sub pămînt. Iar din padure venea înaintea lor un călareț de o statură de urieș, cu trei pene lungi de păun la căciula și a cărui față, dela ochi în jos, era acoperită cu un văl negru. Oprind calul, el mai strigă:

— Lepădați armele!

Ungurii se mai uitară împrejurul lor pentru a vedea încă odată pe unde ar putea să scape dar, de jur împrejur, se vedea la lumina lunii care răsărea atunci, un îndoit lanț de oameni cu arcurile înfinse.

— Lepădați armele, mai strigă încă o dată călarețul cu un glas poruncitor.

— Și cine ești tu, ca să ne poroncești nouă? întrebă Ianoș.

— Sînt Păunașul Codriilor, răspunse călarețul care nu era altul de cît Mihu. Voi, cutezătorilor, ați îndrăznit să vînați pe pămînturile mele. Și n'ați vînat ca niște voinici, dar ca niște mișei atingându-vă de femei și de prunci, bizuindu-vă să vă

școala primară), plătesc o dare directă anuală dela 19 lei 80 bani în sus, sunt arăndași plătind o arăndă anuală dela 800 lei în sus sau, la orașe mai ales, plătesc o chirie dela 150 lei în sus.

4. Alegători mai sînt toți cetățenii, cari au implinit vîrsta de 30 de ani, fără să li se mai ceară știința de carte sau plata unei dări.

Ce scriu alte gazete?

„Gross-Österreich“*) (Viena). Noi nu vom scuza nici cînd faptele brutale maghiare, chiar dacă se săvârșesc împotriva tovarășilor proprii maghiari sau maghiaroni. Munca săvârșită de niște rîndași nu e muncă de bărbați de stat, cari vor să creeze legi. Dacă nemeșimea din Ungaria și dieta formată de ea nu mai e în stare să respecteze formele parlamentare, trebuie închisă aceasta dietă mincinoasă numind un general împărătesc, care să introducă dreptul electoral universal, direct și secret, făgăduit de Impăratul în anul 1905 și primit de toate căpeteniile partidelor maghiare prin învoeala scrisă din anul 1906.

O altă deslegare a încercăturii din Ungaria nu există. Faptul, că Tisza se face din propria lui putere dictator (singur poruncitor) cum s'a făcut și Ludovic Kossuth, care a depus pe Impăratul, e un atentat al monarhiei întregi. Omul acela, care a iscodit înainte numai cu șase săptămîni în tovarășie cu Kossuth și Apponyi rezoluția (hotărîrea) cu privire la rezervații**), nu poate juca rolul mîntuitorului monarhiei. Asta ar fi de răs!

De altminteri nici munca aceasta de rîndaș nu e adevărată. Afară în țară, unde alegătorii nemaghiari sînt împușcați de jandarmi și toți potrivnicii ideii de stat maghiar sînt aruncați de pretori brutali și de curți cu jurați străini în temnițe, barbaria aziatică-nemeșască e adevărată. Dar măturarea dietei prin Tisza nu e decît o comedie scărboasă.

*) Dupăcum am mai spus, „Gross-Österreich“ (Marea Austrie) este gazeta unui partid austriac, care vrea ștergerea dualismului și crearea unei Austrii mari, avînd fiscare națiune autonomă sa națională.

**) Că adevărul împăratul să nu poată chema rezerviștii la armă fără învoeala dietei.

puneti cu bărbații numai cînd ați fost cinci la unul.

— Dar tu astăzi viteaz ești cînd ai adunat zece oameni la unul de ai mei?

— Am venit să pedepsesc niște lotri mișei, nu ca sa mă lupt cu bărbați viteji! Iacă o dată: lepădați armele.

— Nu vom lepăra armele după porunca unui mișel, dar vom muri cu răscumpărare, zise Ianoș. Sunteți zece la unul și vă temeți să vă apropiați de noi!

— Ianoș, zise Mihu, dacă într'adevăr ai poftă de luptă dreaptă sînt gata să mă măsoar singur cu tine ca să se vadă care din noi este mai bărbat.

— Și dacă tovarășii tai vor vedea că e greu de tine, ei îți vor veni în ajutor și mă vor omori mișelește pe la spate, zise Ianoș.

— Pentru tovarășii tăi nu-ți pot da nici o nădejde, răspunse Mihu, dar în cîte te privește, de mă vei dovedi, vei pleca teafăr de aici și spre mai mare credință vom eși amîndoi din cerc.

Literatură și știință

Cântec.

Foaie verde foi de mură,
Tu copilă, ochi ce fură
Mintile, — te 'ntreb să-mi spui:
Să mă 'ncred eu ori și cui?
Căci decând eram băiat
Prea multe m'au înșelat.
Și acum, că sunt pătit,
Când te văd stau zăpăcit:
Să mă 'ncred eu ochilor
Și 'n clipitul genelor?

— Măi băiete, firea noastră
E să fure mintea voastră,
Ca avându-o la noi
Să putem râde de voi.
Deci tu unul fii cuminte
Și-ți păzește a ta minte,
Căci eu una de ți-o iau
Înapoi nu ți-o mai dau.
Și n'as vrea să văd în drum
Lumea râzând de-un nebun!

Petru O. Orlățanu

Românii din Canada.

Când vorbim de Români din America, ne gândim mai ales la cei din *Statele Unite ale Americii de Nord*. Spre meazănoapte dela acestea se află însă un ținut mai mare decât Statele Unite, numit *Canada*, care se află sub stăpânirea Angliei, dar își are autonomia (neatârnairea) sa, cu dieta sa. În Canada încă se află mulți Români. Despre aceștia a scris în Călimdarul gazetei „America” dl C. R. Pascu, un vrednic proprietar român, care a lucrat și lucrează mult pentru înaintarea culturală și economică a Românilor noștri din Canada și Statele Unite.

Românii de-acasă suntem datori să cunoaștem starea fraților noștri de pretutindeni, de aceea dăm câteva amănunte din frumosul studiu al dlui Pascu, publicat și în revista *Tara Noastră* din București.

Românii sunt presărați pretutindeni în orașele mai mari (Montreal, Ottawa, Toronto, Hamilton ș. a.), dar în număr foarte mic, așa că se perd în marea de străini.

— Primesc răspuns Ungurul.

— Dați-vă în lături și lăsați-l să treacă, strigă Mihul întorcându-se către acei care închideau cercul la drum; orice s'ar întâmplă între noi, nu vă mișcați dar urmați a păzi pe ceilalți hoți cu arcurile întinse.

Cercul se deschise și Ianoș ieși dintr'însul urmat de Mihul.

— Ianoș, zise el, să mergem la o depărtare până la care să nu poată ajunge săgeata.

Când ajunseră aproape de capătul dela deal al poienii, Mihul zise:

— Aici să ne oprim, și amândoi se opriră.

— Cum vrei să ne luptăm, întrebă Mihul, călări sau pe jos? Cu paloșul sau cu ghioaga?

— Călări și cu ghioaga, răspuns Ungurul.

— Fie după voința ta, zise Mihul. Să mergem fiecare până la marginea pădurii, tu din sus și eu din jos, ș'apoi să ne răpezim unul la altul.

Mai mulți Români sunt în Regina, și a-nume vre-o 400, din cari cea mai mare parte Dobrogeni, de origine din Transilvania. Sunt și Bănățeni, dar aceștia părăsindu-și legea strămoșască și făcându-se unii pocăiți, alții schimonosindu-și-o în alt fel, s'au instrăinat și de neam. Mai sunt și Bucovineni, dar la aceștia a slăbit așa de tare mândria lor națională, încât între Ruși spun, că sunt Ruși, între Nemți, Nemți, în loc să fie mândri, că sunt Români moldoveni, sânge din vitejii lui Stefan-cel-Mare.

Ocupațiunea Românilor din Regina e munca cu brațele la construcția de case, drumuri, canale ș. a. Sunt și câțiva negustori între ei, iar în jurul orașului câțiva proprietari de pământ bucovineni, cari stau bine. În Regina este și o biserică românească și acum de curând s'a înființat și o societate.

La Rouleau (cetește Rulo) este o colonie de preste optzeci de familii, Români ardeleni, bănățeni și bucovineni. Au moșoarele lor și stau binișor, au și biserică, dar n'au nici o societate; în țările culte, dar mai ales în America de Nord orice comună fără cel puțin două societăți, una culturală și cealaltă economică, e socotită ca fiind locuită de sălbatici!

La Woodmontau se află altă colonie română de vre-o șaptezeci de familii, cari se ocupă cu agricultura, dar o duc greu, căci sunt foarte departe de stația de cale ferată.

Dela Regina spre meazănoapte e o altă colonie română de agricultori, compusă din vre-o 60 de familii, mai toate din Ardeal. Unii stau bine, având moșie frumoasă și vite multe. Au o biserică frumoasă zidită de măiestrul român Lache Ionescu. Preot e aici părintele Gheorghe Hentea, trimis de mitropolia din Sibiu. Nici aici nu e vre-o societate culturală sau economică.

La minele de cărbuni din Lethbridge și Taber lucrează vre-o sută de Români, cei mai mulți din Bucovina, dar n'au nici o societate.

La Edmondou sunt vre-o două sute de agricultori Români din Bucovina, lipsiți de orice organizare.

După cum se vede, avem Români mulți și în Canada, dar durere, că sunt în coada tuturor celorlalte neamuri din cauza lipsei

de pricepere și a voinței de-a face o ispravă mai bună. Gospodăriile lor sunt mai neingrijite ca ale altor neamuri, casele, grajdurile, magaziiile mai urite. Chiar și Maghiarii emigrați acolo stau cu mult mai bine, căci au două gazete, mai multe societăți economice, de ajutor și tovarășii de prăvălii (bolte). Românii nu cetesc nimic, iar copiii lor cresc în aceeași prostie, ca și părinții lor.

Va trebui o muncă uriașă din partea puținilor pricepuți, ca să poată fi scoși Românii de-acolo din toropeala, care îi face de răs la celelalte popoare.

Observări dela sate

— În formă de poezii populare. —

Atâtea vești triste sosesc
Și-atâtea 'n sat se povestesc,
C'atâtea rele s'au lăsat
Aici sau în cutare sat.

Potopuri mari, vânturi turbate
Au hântuit cumplit pe sate.
Au dus și înecat avutul
Cât vezi cu ochii 'ntreg ținutul.
A răsturnat și 'mprăștiat
Avutul tot în câte-un sat,
Perzându-și omul orice rost,
Lăsându-l făr' de adăpost!

Ferească bunul Dumnezeu
Și pe dușmanul cel mai rău,
Să nu-l vedem rămas așa
Pe drumuri cu familia,
Fără haine, fără pâne,
Fără nădejde în mâne,
Fără casă și moșie,
Numa'n neagră mizerie.

E ceva 'nfiorător.
Deci cu toții 'n ajutor
Să sărim, cu mic și mare,
Să-i ajutăm fiecare,
Care cu ce se îndură.
Dar și-o mare 'nvățătură
Să scoatem din acest rău:
Toate-s dela Dumnezeu:
Bune, rele, ploi și vânt,
Câte vin pe-acest pământ.

Cred că toți ați învățat
Când la școală a-ți umblat:
Când Evreii se lăsau
De Dumnezeu și-l uitau,
Domnul sfânt îi pedepsea
Și cu rele îi cerca,

— Fie, zise Ianoș.

Amândoi să despărțiră și, când ajunseră la marginea poienii, fiecare din ei întoarse calul, apoi punând mâna pe ghioagă să răpezi asupra celui-l'alt. La drum se întâlniră, se ridicară în scări și ghioagele grele zburară în văzduh învârtindu-se deasupra capetelor potrivnicilor dar, de o dată chinga dela șaua lui Ianoș se rupse și el căzu greu la pământ.

— Rău semu Ianoș, zise Mihul stăpânindu-și calul și plecând ghioaga în jos.

Ungurul sări în picioare strigând:

— Eu știu să mă lupt și pe jos.

— Ba nu răspuns Mihul, am spus că lupta va fi dreaptă și dreaptă trebuie să fie, și sărind de pe cal zise:

— Să ne luptăm pe jos cu paloșul.

— Bine, zise Ungurul, paloșul mie-e prieten, și aruncând ghioaga scoase paloșul.

Mihul trase și el pe al lui și amândouă se încrucișară zângănind și aruncând scântee, dar după câte-va lovituri zadarnice din partea lui Ianoș, ferul lui Mihul atinse cu

putere pe acel al Ungurului, dealungul, dela vârf spre mâner, zmulgându-l din mână și făcându-l să sară departe. Mihul se răpezi și puse piciorul pe paloșul căzut la pământ:

— Acuma, Ianoș, n'ai ce spune, n'ai știut să-ți ții prietenul în mână, viața ta este în puterea mea.

— Vino de o ia, răspuns Ianoș hotărît

— Voi veni și voi lua-o, fii pe pace, zise Mihul, dar voi veni bărbătește fără nici o armă, pentru a mă lupta cu tine voinicește numai cu brațele, și aruncând paloșul, înaintă asupra lui cu pas liniștit.

Ungurul îl aștepta nemișcat, iar când nu mai rămase decât o palmă de loc între ei scoase cu iuteala fulgerului un cuțit din brâu și se aruncă asupra lui Mihul. Dar ori cât de iute fusese mișcarea lui, Mihul o văzuse și era pregătit: cu mâna stângă apucă brațul drept al Ungurului iar cu cea dreaptă îi cuprinse gâtul stringându-l cu putere.

— Ha, căne! Eu îți dăruiesc de două ori viața și tu umbli cu vicleșug; dar acumă îți vei lua pedeapsa. (Va urma.)

Pân' ce iară se întureau
Și Lui i-se închinau
Și când dia nou rățocea
Domnul iară-i pedesea.

Oare relele de az
Si-atât amar de năcaz
Ce ne cearcă tot meren
Nu sunt dela Dumnezeu?
Pentru că să fiu certat,
Prea tare ne-am depărtat,
De învățăturile Lui
Și de poruncile Lui.

Ne-am răit, ne-am îngâmfat,
Pe Dumnezeu l'am uitat.
Casa Lui n'o cercetăm
Unii 'n sfânta zi lucrăm,
Ba unii ne îmbătăm,
Suduim și ne certăm.

Ne urâm frate cu frate,
Fără frică de păcate,
Pentru nimic ficcare
Gândește la răzburare:
Fie care 'n gândul său
E'n contra lui Dumnezeu
Și-ale Lui învățături
Le-auzi grăite din guri,
Dar nu te prea vezi știute!

Deci cu Domnul să ne-ajute
Și de rău să ne ferească,
Legea sfântă creștinească
S'o fimem cum se cuvine
Și-atunci nu se teamă nime
De rele. Deci înturnare,
Ca să avem de rău scăpare!

Petres Dasălză.

Biserica Țiganilor.

Românii știu, că și Țiganii au avut odată o biserică, dar cum era făcută de caș, sîmînă și alte bunătăți, și-au mîncat-o. Ei, dar Țiganii povestesc altminteri.

Iată cum spune un Țigan corțorâr povestea:

Ci-că Țiganii și-au făcut biserică de cărămidă, dar le-am luat-o noi. Românii și-au făcut-o de caș, căci aveau multe oi. Țiganii, cum au văzut biserică de caș la Români, au schimbat cu ei și văzând, că e bună, au mîncat-o. De aceea n'au ei biserică. Dar când cu schimbul, Românii le-au rămas datori șaiszevi de bani. De aceea au și Țiganii drept la biserică Românilor, ba datoria li-o cer meren, de aceea ceresc, de cîteori întălnesc pe un Romîn.

Cum își petrec vremea deputații opoziționali din dietă.

— Vezi și cele scrise la pagina 2, 7 și 10 a fiu de azi. —

Poezii populare.

Cântecele nuntelor.

I.

Iese mama miresei,
In mijlocul ulitei
Si sa roaga soarelui:
„Soare, soare frăţioare,
Ține soare ziua mare
Că-m o fată-călătoare,
Călătoare pe sub soare
Preste munţi,
Intr'alte curţi,
La părinţi necunoscuţi
Si la fraţii ne'ntrebaţi“.

II.

Taci mireasă nu mai plânge,
Că la maică-ta te-om duce,
Când o face plopu' pere
Si răchita vişinele.

Iaşi mireasă ziua bună
Dela tată, dela mamă,
Dela fraţi, dela surori,
Si din grădina cu flori
Dela fir de tănăiţă,
Dragostea dela porţiţă.
Dela fir de busuioc,
Feciorii cei dela joc.

Vine mirele împănat
Pe un roib ce-i asudat,
Nu sunt stropii de sudori,
E împodobit cu flori.

Vine-un mire linerel
Noi mireasa să i-o dăm,
Noi mireasa i-o vom da
Când el nouă ne va da:
Va da peană junilor,
O vadră bătrânilor,
Trandafirii fetelor,
Busuioc nevestelor.

III.

La fântână sub făget,
Unde curge apa 'ncet,
Toţi caii beau şi mânăncă,
Numai calul mirelui
Stă cu capul aplecat,
Nebăut şi nemăncat.
Dar nu-i vina calului,
E vina stăpânului,
Că de când s'au logodit
Murgul şi Pau părăsit.

IV.

Soacră mare, soacră mare,
Eşi cu pâne şi cu sare,
Adu oalele cu vin,
Că nuntaşi la curte-ţi vin,
Si îţi aduc mări la casă
Un crai tână şi-o crăiasă.
Fie-le doru' mplinit
Si norocul înflorit.

Maria Cunfan.

Chipul nostru:

ne arată, sus în stânga, pe haiducul Tisza, care e pe drum către parlamentul țării. In partea de jos se văd o seamă dintre faimoșii deputați opoziționali, cari stau la masă în cafeneaua „Országház“. (Aci se adună ei totdeauna în fiecare zi, după ce au văzut că nu sunt lăsați a intra în dietă. Dar ce le pasă lor atâta de țară și de popor? Uitați-vă cum beau și-și petrec!)

In ajutorul nenorociților prin potop.

Pentru cei năpăstuiți prin potop. In toate comunele, unde se găsesse oameni vrednici, se mișcă Românii nostri pentru ca să strângă ajutoare pentru frații lor nenorociți prin groaznicele potopuri. Doamnele române din Făgăraș au căpătat dela vice-comitele comitatului concesiune (slobozenie) să colecteze pentru scopul acesta și s'au și pus pe lucru. Așa trebuie să se facă pretutindeni, fie și cel mai mic sat. Ajutorul va fi cu atât mai mare, cu cât se va da mai curând.

Din Serețel (comitatul Bistrița-Năsăud) primim următoarea scrisoare: Onorată Redacție! In Dumineca trecută, am umblat eu și curatorul primar în mica și săraca comună a noastră, ce abia numără 78 familii, de am colectat suma prea neînsemnată pentru nenorociții inundați din Bănat. Dar speranță să ne fie, că dacă s'ar colecta în fiecare comună românească, totuși s'ar mai alina a mii parte din pagubele cauzate fraților bănățeni. Săracii locuitori dăruitori sunt următorii:

Ioan Certes și Petru Câmpian câte 1 cor.; Grigore Herinean, P. Fichtman, Susana Câmpian, Nicolae Rus, Ioan Rus și George Somfelean câte 60 bani; Vasile Ricean, Flore Pop și Alexandru Rus câte 50 bani; Ioan Obreji, Grigore Arcălean, vād. Hügel Albert, Waszerstrom Mihaly, Vasile Rus a Fătului, Roman Herinean, Constantin Obreji, Vasile Herinean I. Precub, Ioan Solometea, Ioan Sonea, Maria Sigmirean, Mihăilă Someșan, Domnița Moldovan, Martuța Pop și Ana Vernejan câte 40 bani; Teodor Herinean, Teodor Măgerușan, Raveca Beșuan, Hirsch Manu, Weinstok Leib, Rosenfeld Iossei, Indrei Suciu, Teodor Băscovan, Ioan Keresztes, Iacob Măgerușan, Vasile Herinean I. Roman, Mihăilă Lecintan Andron Tocaci și Mihăilă Deac câte 30 bani; Miru Hășian, Ioan Rabaca, Grigore Gârlea, Vasile Rus a Florii, Ioan Somfelean, Pavel Arcălean, Grigore Pop, Vasile Pop I. Alexandru, Ioan Maruțan, Grigore Maruțan, Zaharie Ciobarba, Toma Somfelean, Valcz Suta, Ioan Pop I. Sandor, Susana Furnovan, Paraschiya Pop, Ioan Termure, Grigore Rus, Rosenfeld Pepi, Iosif Somfelean, Vasile Sonea, Petre Stoica, Ștefan Stoica, Viorica Pop, Ioan Măgerușan, Teodor Măgerușan, David Joger, Petre Someșan, Maria Tahati, Berta Lazar, Goldstein Lazar, Lang Emil, Iacob Cosma, Maria Herinean, Pavel Langa, Ioan Pop a Anii, Maria Măgerușan, Teodor Tocaci și Ioan Besuan câte 20 bani; Vasile Rus a Petri, Hirs Mozes, Pavel Săbăjan, Vasile Pop I. Pavel și Carolina Pop câte 10 bani. La olaltă 26 cor. 60 bani, care sumă am trimis-o azi la adresa D-Voastră. Cu toată stima: Serețel, la 18 Iunie 1912. Ioan Certes inv. și Flore Pop, curator primar ca colectanți.

Cât de săracă ni se spune, că este comuna Serețel, atât de frumoasă este suma colectată. Iar mai îmbucurător este faptul, că aproape fiecare locuitor al comunei a dat câte ceva. Indemnăm și pe fruntașii din alte comune, ca tot asemenea să colecteze, iar credincioșii nostri țărani să urmeze pilda celor din Serețel.

Suma de cor. 104.50 din numărul trecut și cu aceste 26.60 face la olaltă cor. 131.10.

Știrile Săptămânii.

Sibiū, 20 Iunie n.

La numărul prezent al foii noastre am adăus mandate postale, pentru acei abonați, al căror abonament se isprăvește cu 30. Iunie anul curent.

Cursurile dela Vălenii-de-Munte. Și ceritorii nostri mai vechi știu, că dascălul neamului nostru, dl Nicolae Iorga, ajutat de prietenul său dl A. C. Cuza, profesor la universitatea din Iași, precum și de alți câțiva profesori, ține în fiecare vară, începând dela 1 Iulie până la sfârșitul lunii, un șir de prelegeri, la cari iau parte în fiecare an o mulțime de Români din toate țările românești. La cursurile acestea se arată trecutul și prezentul neamului și croiește drumul pentru viitor.

Anul acesta e vorba să ia parte la cursuri Inuși Principele Carol al României, iar cursurile vor fi inaugurate de mitropolitul-primat.

Indemnăm și în anul acesta pe cărturarilor nostri, preoți, învățători, studenți universitari, teologi, preparanți să se anunțe la aceste cursuri, cari se țin în Vălenii-de-Munte (județul Prahova), unde duce un tren dela Ploiești.

Regimentul Cuza-Vodă. Pentru a cinste memoria marelui și întâiului domnitor al României unite, Regele Carol a dat ordin, ca regimentul 7 de Roșiori (husari românești) să poarte pentru totdeauna numele Regimentul 7 Roșiori Cuza-Voda.

† Nina Cerghedi, văduvă după Ioan Cerghedi de Iod, fost jude la tabla din Murăș-Oșorheiu, a murit la 4 Iunie n. A fost membră fondatoare la Asociațiune și totdeauna o Româncă înflăcărată, cu toate că trăia între Săcui. Dragostea față de neamul românesc și-a dovedit-o și prin testamentul ei, căci din modesta ei avere a lăsat o fundațiune și mai multe daruri pentru scopuri culturale în suma de 15 mii cor., din cari:

12 mii fundațiune pentru burse (stipendii):

- 500 cor. pentru liturghii;
- 500 cor. gimnaziului gr.-or. din Brad;
- 600 cor. Fondului ziaristilor români;
- 200 cor. Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din arhidieceza Blajului;
- 200 cor. Reuniunii femeilor române din Blaj;
- 200 cor. pentru masa studenților din Blaj;
- 300 cor. pentru fondul spitalului din Blaj;
- 400 cor. Societății de teatru român—și
- 100 cor. pentru îngrijirea mormântului ei.

Odihnească în pace, vrednica fencie română!

Societatea de lectură Inoncențiu M. Clain a teologilor din Blaj și-a publicat în gazeta „Unirea“ raportul. Ea a avut în anul școlar trecut 89 de membri ordinari (toți studenții în teologie), 17 fondatori (între cari 4 bănci), 5 onorari și 3 extraordinari. Biblioteca a fost de 2218 opuri în 2644 de volume. Averea în bani a Societății e de 4608 cor. 94 bani. Membrii societății au ținut, pe lângă ședințele ordinare, și cinci ședințe literare. In depozit are și opt cărți lucrute după autori străini de membri societății.

Pentru fondul ziaristilor romani. Bancile noastre au dat până acum pentru fondul ziaristilor romani 3180 de cor. Venitul dela conferentele tinute de d-nii O. Goga, Ion Lăpădat și Dr. Lupas, precum și din festivalul lui G. Barițiu a fost de 1100 cor., vărsate tot în fondul acesta.

† **Iosif Balan.** În București a răposat în 2 Iunie fără veste fostul profesor dela școala normală (seminarul pedagogic) din Caransebeș, Iosif Balan. El e autorul mai multor lucrări de cuprins economic. Tot el a scris și frumoasa lucrare *Ioan Corvin de Huniadi*, care a apărut în „Biblioteca Noastră“ dela Caransebeș. În anii din urmă ai muncii lui de profesor a suferit mult din cauza lui Burdea și a tovarășilor lui, slugi fără rușine ai guvernului coaliției.

De un an de zile eră interpret (tălmăciu) de limba maghiară la ministerul afacerilor străine din București.

Ioachim Murășan, fost pe vremuri redactor al „Buletinului imperial“ din Viena, redactor al gazetei „Concordia“ din Budapesta, deputat în dieta Transilvaniei (Sibiu și Cluj) și în a Ungariei dela Pesta, a murit în Năsăud.

G. Ocășanu, ziarist român, de origine dela noi, fost exilat în 1884 din România, pentru că ar fi răspândit la 1884 apelurile „Iredentei Române“, apoi rentors în România, a răposat săptămâna trecută în București.

Dela frații din Bucovina. Rutenii (Rușii), acest neam de cersitori, năvaliți printre frații noștri din Bucovina, se arată din zi în zi tot mai obraznici, mai ales decând acci nenorociți romani moldoveni, cari și-au uitat limba stramoșească, încep să o învețe de nou, ca să scape de rușinea de-a mai vorbi o limbă spurcată. Nu de mult au avut îndrăzneala să trimita vrednicului preot român Scaba din Jadova o carte, în care-i spuneau, că de va mai ceti în biserică românește, îl vor omori. Parintele Scaba poate fi mândru de aceasta amenințare.

În Cernauți s'a înființat un Comitet, care strânge un fond școlar numit *Hurmuzachi*, în cinstea marelui boier naționalist român Hurmuzachi, care a fost și prietenul și ocrotitorul lui Barițiu al nostru. Din fondul acesta se vor susține școlile particulare înființate în comunele românești rutenizate.

Pentru împușinarea beției în România s'a făcut înainte cu câțiva ani o lege nouă, foarte bună. S'a oprit deschiderea de crăme prea multe, în multe crăme s'a oprit vânzarea rachiuului. Urmarea a fost, că într'un singur an numărul crămelor a scăzut cu 9045 de locuri, iar numărul litrilor de spirt beut a scăzut cu 5 milioane și jumătate!

Limba germană în Budapesta. Nicăiri n'au cântat guvernele să inabuse limba germană așa de mult, ca în Budapesta, oras, care a fost odată mai mult nemțesc. S'a întâmplat însă, că toată lumea străină își bătea joc de Budapesta, unde toți se prefăceau, ca nu știu nemțeste. Urmarea a fost, că lumea străină a început să se ferească de orașul jidănit. Ca să o atragă iara, primăria a dat ordin, ca toți gardiștii (poliștii), cari stau pe străzi, să învețe nemțeste.

Se poate? Doi coriști, Petru Datcu și Petru Sfera dir Săn-Mihaiu (Bănat), ne scriu, că dl Pantilie Dajdea, învățator născut în comună, s'a îmbiat de bună voie să învețe 5 coriști și un elev să cânte din flaut, iar după-ce i-a învățat, i-a dat în judecată, ca să-i plătească pentru aceasta. Se poate așa ceva?

Monument lui Mihaiu Viteazul. Regele Carol a fost săptămâna trecută la Călugăreni pentru că să aleagă locul, unde să fie așezat monumentul lui Mihaiu Viteazul. Se știe, că pe câmpia Călugărenilor a învins viteazul voevod armata turcească la anul 1505.

Atentatul contra lui Tisza. Deputatul Molnár, care se pricepe la arme, a cercetat locurile din tribuna președintelui, unde au intrat gloanțele din revolverul lui Kovacs, când a vrut să impuste pe Tisza. El spune, că a fost mare noroc pentru Tisza, că atentatorul a întrebuințat un revolver numit Bulldogg și nu unul Browning, căci gloanțele din acesta ar fi pătruns prin scândură și Tisza le-ar fi căpătat în pânțele sau, în cazul cel mai bun, în picioare.

La meserii. Din *Posaga-de-sus* (comitatul Turda-Arieș) ni se scrie: În satele *Segaja* și *Beliara* locuitorii de 3 ani nu au preot și de 2 ani nu au învățator, așa că preste 180 de copii sunt rămași fără clip de învățatură. În schimb, cele trei crăme sunt în Dumineci și sărbători pline de tinerime, care se otrăvește cu beutura necuratului de dimineața până noaptea târziu.

Înainte cu trei ani, un om cu dor pentru înaintarea poporului nostru a înduplecat pe bătuțul *Ioan Botaș* să meargă la meserie în Sibiu, unde a intrat la maestrul tinichigiu Gustav Stuchlich. Până în anul acesta n'a mai fost cu puțință să aplicăm baieti la meserii. Venind însă în primăvara aceasta tinărul Botaș până acasă, a știut să îndemne pe parinții altor cincii baieti să-i dea la meserii. Ei au plecat în Sibiu și aici parintele meseriașilor noștri, dl *Victor Tordășianu* le-a găsit loc la toți. Laudă amânduroara! *Ego.*

Pașapoartele trebuie cerute cu cât mai multe zile — chiar săptămâni — înainte de ziua plecării în țara străină, altminteri se poate întâmpla să nu sosească la timp.

Ofițeri comandați la universități. Ministrul de războiu a comandat (dat poruncă, sa se duca) mai mulți ofițeri la universitate, cei mai mulți în Viena, vre-o câțiva și în Pesta. Ei vor studia 3 ani, pentru că apoi să se faca profesori la școlile militare (de cadeti).

Gât câștigă statul cu baterea pieselor de 2 coroane? Am fost dat și noi știrea, că la monetăria statului s'au bătut monete de 2 cor. de argint. E vorba să se bată 17 milioane și jumătate de bucăți, cari vor ajunge pe rând în buzunarele oamenilor. Monetele aceste sunt cu 2 grame și 3 decigrame mai ușoare decât fiorinul cel vechiu de argint, afara de aceea conțin și argint mai puțin. La piesele de 2 cor. s'au amestecat într'un chilogram 853 grame argint cu 147 grame aramă, pe când la fiorinul cel vechiu erau 900 grame argint și numai 100 grame aramă. Statul câștigă astfel la fiecare piesă de 2 cor. 30 de bani, ceea ce face la 17 milioane și jumătate de

monete 5 milioane și un pătrar de coroane câștig. E de altminteri știut lucru, că monetele nu se pot face numai din argint curat, căci s'ar toci prea curând.

Al 199-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu“, a plătit ajutorul statutar după răposatul membru Petru Mihaiu, fost econom. Acesta este al 199-lea cas de moarte în sinul Reuniunii amintite.

Petrecere frumoasă a aranjat *Societatea de cântări și ceti a tinerimii din Hodac* la 2 Iunie n. sub conducerea harnicului învățator Z. Frandez. S'au cântat frumos „Pe-al nostru steag“, „Carul cu boi“, apoi o poezie populară (Nic. Man și I. Frandez), frații Zaharie și Dumitru Man au declamat „Cum se îmbogățesc Jidaii“, I. Frandez a declamat „Radu și mama sa“. La sfârșit s'a jucat o piesă teatrală hazlie „Nunta Țiganului“. Rolurile le-au avut Const. A. Hârșan, Z. Frandez, Flore Man, D. Man I. I., Dumitru și I. Man I. N. Toți au jucat spre marea plăcere a celor veniți la petrecere. A urmat apoi joc, n'a lipsit nici „Călușorul“ și „Bătuta“ jucate de tinerii conduși de vătavul Nic. Man I. N. Mulțumim dlui învățator și bravilor noștri tineri. *I. Pop.*

Serata meseriașilor romani sibieni, care este a 6-a, să va țineă Joi în 27 Iunie n. c. la ora 8 seara, când dl R. Popescu, funcț. la „Albina“, va țineă prelegerea împreună cu arătări de schioplican (până acum de 2 ori amuțată, dar pe care din pricini curioase a trebuit s'o amâne) despre munții noștri.

Banul ban unde găsește, acolo rostogolește. Zicătoarea aceasta românească se potrivește la o moștenire din București. Acolo traiește un bancher bogat, Jidanul Elias, care are o avere de 50 milioane de lei. Elias e neinsurat și abia cheltuiește 2 lei pe zi. Anul trecut a murit un prieten al lui, Sărbul Anghel Stojanovici, care, fiind fără rude, i-a lăsat tot lui averea. Statul sârbesc a atăcat testamentul în fața tribunalului român, dar acesta a hotărât, că averea de 3 milioane a Sărbului are să rămână lui Elias.

Un arăndaș omorât. Arăndașul Iacob David primise o sumă mare de bani. Despre lucrul acesta trebuie, că au aflat niște tâlhari, căci într'o zi, când David își făcea singur preumblarea obișnuită pe hotarul comunei Călinești (comit. Sătmărlui), a fost omorât într'un mod îngrozitor. Oamenii i-au aflat cadavrul pe câmp. Eră ciopârțit grozav de cuțite, mâna dreaptă tăiată dela umăr, pieptul străpuns de 18 ori cu un cuțit. Jandarmii au început cercetările. Omorul pare a-l fi săvârșit sau servitori de-ai lui sau o laie de Țigani.

Spioni rusești în Galiția. Autoritățile din Galiția (provincie austriacă) au descoperit o bandă întreagă de spioni rusești, cari vindeau Rușilor știri despre mișcările și înarmările armatei noastre. Tăcăloșii au fost arestați și vor fi condamnați la temniță grea pe mulți ani.

Rănit de ușa unui vagon. E știut, că ușile dela vagoane sunt foarte grele și vai de mâna, care apucă între ele. În Timiș (comitatul Brașovului) o ușă de vagon i-a apucat mâna unui lucrător și i-a zdrobit-o cu totul.

O fabrică de schilodire. Poliția din Semendria (lângă Dunăre) a aflat, că o laie de Țigani cottorari face negoț cu copii. Intreaga bandă a fost arestată. În cortul văivodei s'au găsit mai mulți copii, cari toți aveau să fie schilodiți și vânduți apoi la mișei, cari îi întrebunțau la cerșit. S'au mai găsit în cort tot felul de instrumente pentru a orbi și pentru a schilăvi mâni, picioare, apoi materii, cari puse pe piele fac rane mari. S'a dovedit, că fearăle acestea vindeau copiii schilodiți mai ales în Serbia.

Doi Țigani din Gales (lângă Săliște), unul Petru Recean, celalalt Petru Rupa au încercat să înșele pe un negustor călător din Budapesta, care venise la Săliște, indemnându-l să cumpere dela ei piese de cinci coroane, pe cari ei le știu face. Negustorul s'a prefăcut, că se învoeste și s'a dus cu ei la Cușterița, la un alt Țigan, unde eră vorba să se facă banii. Țiganul a aruncat într'un vas cu apă o piesă bună de cinci coroane, apoi a topit plumb și s'a prefăcut, că face bani. Ca să nu vadă negustorul înșelăciunea, i-a zis să stea în ușe și să grijească să nu vină cineva. Negustorul s'a uitat însă cu coada ochiului la ce face Țiganul. Când a isprăvit, Recean a scos piesa cea bună și i-a arătat-o negustorului, care a spus, că e foarte bună. Cerându-i Țiganul 400 de cor., ca să cumpere material, negustorul i-a spus să vină la Sibiu, căci n'are bani la el. Țiganii au venit, dar în Sibiu au fost arestați de poliție, care fusese înștiințată de mai înainte de către negustor.

O nouă exploziune lângă Wiener-Neustadt (Austria). Nici nu se potolise groaza, care cuprinsese pe locuitorii din Wiener-Neustadt și alte comune învecinate când cu explozia unui magazin de praful de pușcă, despre care am dat și noi știre, și iafa, ca vine vestea despre o nouă exploziune. În noaptea de Sâmbătă spre Duminică s'a apropiat de soldatul de gardă (pază) un om, care avea pe cap o șapcă de ofițer. Soldatul l-a oprit, dar străinul a știut să dea lozinea (cuvântul, după care se recunosc). Trecând mai departe, soldatul s'a luat tiptil după el. Străinul a văzut, că e urmărit, și a luat-o la fugă. N'a trecut un minut, și se auzi o detunătură grozavă. Soldatul căzu la pământ, se ridică însă numai decât și atunci văzu, că magazinul nu mai e. Sburase în aer. Apăsarea aerului fusese așa de grozavă, încât în multe comune din apropiere s'au spart giaturile (ochiurile) dela ferestri.

Au sosit numai decât ofițeri și soldați la fața locului, s'au luat după străinul, care fugea, dar nu l-au putut prinde. Până acum nu se știe, cine poate fi.

Nebunele din Anglia. O samă de femei din Anglia, în loc să-și vadă de creșterea copiilor și de gospodăria casei, s'au apucat să facă scandaluri pe strade, să spargă prăvălii, să atace pe oameni, pentru că nu li se dă și lor dreptul de vot. Englezii le zic sufragete. Ele nu se rușinează să atace chiar și pe ministri. Acum de curând, o nebură de acestea a intrat în casa prim-ministrului englez Asquith, care tocmai așteptă oaspeți. Ea a vrut să-i rupă haina, dar câțiva oaspeți au luat-o și au aruncat-o afară. Cu ea împreună a venit și un tânăr, care începuse să injure pe oaspeți. Aceștia i-au dat o bătaie bună, apoi l-au aruncat afară.

Furtuni mari în Galiția. La 29 Maiu au fost în Galiția apuseană furtuni mari cu vârsări de apă, fulgere și trăsnete. În satul Plesna au fost trăsniți doi țărani, în comuna Crivacea trăsnetul a căzut pe capela cimitirului, unde tocmai se făcea slujba unui mort. Patru oameni au fost omorâți, șase răniți greu.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
De acum până la Anul-nou	2 „ 40 „
Pentru țările străine	11 „ anual

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Abonații cei noi primese în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Un tunel prin munții Caucaz. Munții uriași ai Caucazului se află începând de lângă țarmurul de răsărit al Mării-Negre. Pentru a scurta un drum lung de fer, guvernul rusese vrea să facă un tunel în lungime de 23 kilometri, o distanță, pe care ai face-o pe jos abia în 5 ciasuri. E vorba de o linie dela Vladicavfa la Tiflis, care dacă ar fi dreapta, ar avea numai o lungime de 200 km., acum însă trebuie să ocolești preste 1500 de km. (kilometri).

Abonați noi la „Foaia Poporului“ se primese cu începutul fie-cărei luni. Toți accia, cari abonează acum „Foaia Poporului“, primese în cinste partea din foaie a romanului „Cu paloșul“ de când s'a început publicarea lui, adică dela Nr. 52 din 1911 încoace.

Facem cunoscut, că cine nu primește vr'un număr din foaie să reclameze îndată la postă, sau la noi cel mai târziu în 2—3 zile după aceea. Iar nu după săptămâni, când nu mai avem acei numeri.

Cine n'ar avea partea romanului „Cu paloșul“ complet, dela început, să ne scrie acum până mai avem. Bine înțeles, e datorința fiecăruia, ca să-și grijească foile din cât se poate. În viitor nu vom mai putea trimite nici din acestea așa multe. Iar cine nu cetește toate foile, acela nu va putea înțelege cum se cade acest roman istoric atât de interesant și frumos. Orijiți, deci, partea foii cu romanul!

Cadavru pescuit din Olt. În apropiere de Săcădate (comitatul Sibiului) a fost pescuit din Olt cadavru podarului Aurel Lupu Dobrin. El sărise în ajutorul unui alt om căzut în Olt, dar și-a pierdut însuși viața.

Lăcuste în Bulgaria. În Bulgaria de lângă Dunăre s'au ivit lăcustele cele mari, cari au prăpădit multe holde și fânațe. Au fost trimise trei regimente de infanterie, ca să prăpădească, cu foc și fum, aceste insecte (goange) așa de stricăcioase.

Obrăsnicie iidovească. Ziarul jidano-maghiar „Pesti Hirlop“ are îndrăzneala să scrie, că binefăcătorul nostru Vasile Stroescu nici nu există și că toate darurile făcute de el ar fi dela guvernul din România. De aceea perciunatul cere intervenția minunatului guvern din Pesta și a ministrului de externe din Viena. În Pesta sunt ei destul de nebuni, dar în Viena au mai multă minte.

Veșnică amintire. Ni se scrie din Făgăraș: Drept cunună neperitoare pe mormântul fericitei Luiza Făgărașan, fostă membră fundatoare, vice-prezidentă și pe urmă prezidentă de onoare a Reuniunii femeilor române gr.-cat. din Făgăraș și jur. membrele Reuniunii au hotărât să depună la timpul potrivit o anumită sumă în fondul Pomului de Crăciun, întemeiat pentru ajutorarea elevilor săraci dela școala gr.-cat. locală. *Andrei Stroia*, secretar.

Un lac subpământean. La Tapolțar (Ungaria) s'a descoperit anul trecut o peșteră mare. Anul acesta s'a descoperit, în legătură cu peștera aflată anul trecut, o mulțime de alte peșteri mari foarte frumoase. Într'una s'a găsit și un lac mare, plin cu pești buni de mâncare. Peșterile sunt acum luminate cu electricitate.

Posta aieriană. În Germania au început să întrebunțeze la postă baloanele cu cărmă. Din Berlin a plecat, săptămâna trecută, un astfel de balon cu preste un milion de cărți postale în saci spre mai multe orașe mari din Germania. Se înțelege, că drumul l-au făcut cu mult mai iute decât trenul.

Atentatul dela Agram. Studentul croat Iukici, care n'a isbutit să omoare pe Cuvaj, banul slugă al guvernului din Pesta, a declarat, că încă mai de mult a vrut să-l stânga pe Cuvaj, dar n'a nimerit prilejul. De altminteri hotărîrea de-a-l omorî n'a fost făcută numai de capul lui, căci și alți studenți l-au încurajat să scape țara de Cuvaj. De isbutia, aveau să fie omorâți și alți Croați, cari țin cu străinii. A fost arestat și Croatul naționalist Mirko Pissacici, care a spus, că nu numai că a știut de atentatul lui Iukici, dar se și solidarizează (ține) cu acesta.

Foamete pe o insulă engleză. În spre opus dela Anglia se află insulele Hebride. În lunile din urmă au fost niște furtuni așa de mari, încât nu s'a putut apropia nici un vapor de insula Kilda, așa că cei 80 de oameni de pe insulă erau să moară de foame. Timp de câteva săptămâni s'au hrănit numai cu ouă dela paserile de mare, cari își fac cuiburile pe stâncile insulei. Atât ouăle, dar mai ales carnea acestor paseri au un gust foarte rău. În sfârșit s'au mai potolit furtunile și putând veni un vapor, le-a adus iară pâne și alte alimente.

Cine a făcut pe Harap? E știut, că Harapii sunt negri, cu nasul turtit (cârnu) și părul creț. Iată, ce povestesc Turcii despre crearea Harapulului. După ce a făcut Dumnezeu pe Adam, diavolul s'a apucat să facă și el un om, tot din pământ. Dar unde-l atingea, se 'negria. Mănios, diavolul îi trase un pumn în nas, de i-l turti. Apoi îi pârî rău, că l-a lovit așa de tare, și atunci îi netezi părul. Dar pe când au ajuns mâinile de foc ale necuratului în părul Harapulului, se încreți. Și așa rămase Harapul negru, cărn și cu părul creț.

ECONOMIE

Știri economice.

Gasă românească de comision și agentură în Berlin. Sunt un fel de negustori mari, cari n'au prăvălii de mărfuri, dar mijloacesc cumpărarea și vânzarea de tot felul de mărfuri. O astiel de casă comercială mare s'a deschis în Berlin N. O. Christburger Strasse Nr. 49 sub numele Gr. C. Ene & Co. Dl Grigore Ene a studiat comerțul în Germania timp de doi ani pe cheltueala ministrului de comerț din România. Ceice vor să trimită mărfuri românești pentru vânzare în Germania, să se adreseze la aceasta firmă. Se înțelege, că poate fi vorba numai de mărfuri (grâne, poame, țesături românești etc.) în cantități mari, așa dară oamenii trebuie să se întărească mai mulți.

O nouă bancă de colonizare. Într'unul din numerele trecute am dat un raport despre munca, ce o desfășură banca săsească din Sibiu numită „Vereinsbank“, al cărei scop e cumpărarea de moșii și vinderea lor la Sași. Cu toate că noi suntem de aproape 20 de ori atâția câți Sași curățăm între noi, fruntașii nostri n'au ajuns încă să întemeieze o astfel de bancă. După cum cetim în unele gazete săsești, fruntașii lor nu sunt mulțumiți cu cât face „Vereinsbank“ și vor sau o bancă nouă colonială sau marirea celei de-acum.

Vinderea hemeiului înainte de vreme e pagubitoare. În unele țări fabricanții de bere au și început să-și trimită agenții lor pe la țărani, cari au pus hemeiu, ca să li-l cumpere înainte de recolta. Se înțelege, că cumpărându-l înainte, dau prețuri cu mult mai mici, decum ar da după recolta, când prețurile sunt binisor stabilite (rânduite, cunoscute). Agenți de-acăștia se arată și pe la noi. Ca să nu pătească ce au pățit anul trecut, când mulți au vândut și numai cu jumătate prețul hemeiului lor, recomandăm tuturor să nu vândă până după recolta. Fabricanții de bere au lipsă de hemeiu mult și anul acesta, de aceea vor fi siliți să dea prețuri bune. Așa dară să nu se grabească nimeni.

Starea bucatelor din America. Anul acesta recolta grâului de toamnă și de primăvară va fi — după cum se vestește — în Statele-Unite din America-de-Nord de aproape 220 milioane de hectolitri, așa dară cu aproape 48 milioane mai puțin ca în anul 1911. Urmarea va fi, că din Statele-Unite nu se va putea exporta (trimite) anul acesta grâu în alte țări.

În Argentina (America de meazăzi) secerișul e gata, în porturi e grămadită o cantitate așa de mare de grâne, încât nu mai e loc, unde să pună altele. Grâul n'a fost uscat bine, așa că are un miros neplăcut.

După cum se vede, e nădejde, că prețul bucatelor să fie la noi bun și anul acesta, căci n'avem să ne temem de prea mare concurență.

Cărți și reviste.

Serbările dela Blaj 1911; o pagină din istoria noastră culturală, publicată de despărțământul XI Blaj al „Asociațiunii“. Blaj, 1912. Cu 470 de pagini și 35 de ilustrațiuni (icoane). Prețul 3 cor. 50 bani, în România 4 lei 50 bani. Volum tipărit cu îngrijirea dlor Alexandru Ciura, Dr. Victor Macaveiu, Dr. Octav. Prie, Dr. Ioan Rațiu. Comandele să se facă la adresa dlui Dr. Victor Macaveiu, profesor Blaj-Balázsfalva.

Poate nici când, noi Românii din Ardeal și Țara Ungurească n'am avut niște serbări așa de înălțătoare de suflete cum au fost cele din vara trecută la Blaj. De aceea suntem adânc mulțumitori despărțământului dela Blaj și în deosebi domnilor, cari alcătuiind volumul de față ne fac să retrăim momentele frumoase gustate acolo. Sunt strălucite momentele acestea: Jubi-leul Asociațiunii, adunarea fondului de teatru român, prezența arhierilor nostri, cuvântările rostite, convoiul țărănesc, sborul lui Vlaicu, concertul cu „Mănăstirea Argeșului“, expoziția... zecile de mii de Români din toate țările românești. Toate acestea sunt descrise într'o limbă frumoasă, cu căldura Românului mândru de progresele culturale ale poporului său. Suntem siguri, că lucrarea aceasta nu va lipsi din nici una din comunele noastre, căci cuprinde pagini de îmbărbătare în lupta pentru viitor.

Tipărită pe hârtie fină (velina), cu ilustrațiuni foarte frumoase, coperta (învelitoarea) încadrată în chindisituri românești (lustrată de dl prof. Flaviu Doinsa), cartea e cât se poate de estină.

Comuna Viitorul. Sfaturi și pilduri pentru înaintarea unui sat prin sine însuși. De Romul Simu. Sibiu, 1912. Prețul 30 bani.

E Nr. 15 din Biblioteca populară a Asociațiunii. E o cartică de 143 pagini, plină de cele mai prețioase sfaturi cu privire la ridicarea culturală și economică a satelor noastre. În cele 26 de capitole ale ei nu rămâne nici o latură a muncii dela sate fără să se dea îndrumări pentru a o desvoltă cât mai mult spre binele poporului nostru.

O recomandăm și acelora dintre cetitorii nostri, cari poate nu ar fi încă membri ajutători ai Asociațiunii.

Fiind vorba de un număr din Biblioteca populară a Asociațiunii, amintim aici și de frumoasa faptă culturală a preotului Cornel Mircea din Răcășdia (comit. Caraș-Severin), la al cărui indemn s'au înscris 20 de elevi din desp. 5 și 6 dela școala gr.-or. de-acolo membri ajutători la Asociațiune. Dupăcum spune părintele, înscriindu-se și elevi între membri ajutători, a jucat carticelele și în casele acelor părinți, cari nu s'au înscris ca membri, fie din nepricepere, fie că nu știu carte. Apoi elevii eșind din școală, au cărți bune de cetit, așa că nu se instrăinează de carte. Lucrul acesta capătă o însemnătate și mai mare, când ne gândim la nenorocii nostri copii condamnați să învețe carte într'o limbă străină.

Ultime știri.

Din dietă.
Sedința de Mercuri.

S'a deschis la ciasurile 10 și jumătate. De față sunt însă numai deputați guvernamentali, de oarece opoziționali au fost partea cea mai mare oprți de poliție ca să între în parlament. Ei venise la oaltă aproape la 70 de inși, dar la intrare au fost împedecați de poliție. Nunai ceice nu sunt eschiși (nu sunt oprți pe un anumit timp, ca să iee parte la ședințele dietei) au avut voie să între. Dar aceștia, de năcaz, că tovarășii lor nu sunt deasemenea lăsați în lăuntru, încă n'au intrat, ci au plecat iarăș cu toții.

După deschiderea ședinței s'a început alegerea biroului, fiind aleși tot vice-președinții, secretarii etc. cei vechi. Cât pentru președintele dietei, el nu e supus alegerii de acum, decât în cazul, dacă se mulțumea Tisza, după cum se svonise. Neintâmplându-se aceasta, el e și pe mai departe președinte.

În ședința aceasta, după alegerea biroului, guvernul a prezentat mai multe proiecte (planuri) de legi. Dintre toate cel mai draconic este următorul: Acei deputați, cari au fost oprți pe un timp oarecare, ca să cerceteze ședințele dietei, iar ei tot au venit să între în parlament, și nu s'au supus poruncii poliștilor, ca să se depărteze de aci, — să-și peardă dreptul de deputăție, iar în rândul acesta ei nici să nu mai poată fi aleși diu nou. Alegerea acestor deputați să se poată întâmpla numai când se vor face iarăș alegeri nouă în toată țara. Aceasta lege se va desbate însă în dietă abia la toamnă. Se prea poate deci, că guvernul, prin prezentarea acum a acestui plan de lege, vrea mai mult se sperie pe deputații opoziționali.

S'a mai înaintat din partea guvernului un proiect de lege asupra numărului recrutiilor, cari sunt: 57 mii 997 pentru armata comună și 17,500 honvezime, precum și rezerviștii de lipsă. Atâția feciori se recrutează în Ungaria, afara de Austria.

Furtuni în Bihor.

Vineri, în săptămâna trecută, o puternică furtună împreună cu rupere de nori, s'a descărcat în jurul Beiușului și Vășcăului. Toate sămănăturile sunt nimicite. În Ceica au fost trăsute două case. La Cefa sămănăturile zdrobite, iar școala ruinată de trăznet. În Bicaciu furtuna a descoperit casele, iar în Mereghian mai multe clădiri au fost aprinse de trăznet. În o altă comună a trăznit în grajdul cu vite, oimorându-le pe toate.

Grindină pe Câmpie.

Nici acest ținut n'a fost crutat de furtuni. Tot Vineri, în 14 Iunie n., a căzut o grindină grozavă preste comunele Corpade, Apahida, Gădălin, Vișa etc. Sămănăturile și ierburile sunt nimicite cu totul. O jale și desperare cumplită a cuprins pe bieții oameni.

Prin alte părți

Încă au mai dat furtuni și ploi. Așa prin Sătmar acum vr'o 10 zile, apoi prin comitatele Pojon, Odenburg și Neutra. Tot atunci a dat și pe la Arad un uragan puternic, împreună cu cutremur de pământ, care a făcut pagube la mai multe case. Preste comuna Apața (com. Brașovului) a căzut o grindină, care a făcut pagubă de zeci de mii la sămănături.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra inseratului cu Coase din ofet de magnei, cari se pot cumpăra la renumita prăvălie a dlui Nicolae Răchitan din Săsciori. Dl Răchitan este unul dintre cei mai de frunte comercianți din ținutul nostru. Domnișsa vinde en gros o seamă de mărfuri și la ceilalți comercianți români de prin satele dimprejur. Iar coase vinde mai multe mii în fiecare an. Chiar și din cele mai mari depărtări se fac comande la dânsul.

Localul de întrunire al Românilor din Sibiu și jur este Restaurantul Brote, pe promenada Bretter, unde se află mâncări și beuturi bune și ieftine.

Poșta Redacției.

Bistrița Intârzierea publicării a fost pricinuită de grămădirea cu material politic, care nu se putea amâna. În redacția foii nu sunt „domni” în înțelesul cel rău al cuvântului, precum nici nu se poate spune, că fruntașii noștri preste tot nu s'ar interesa de nevoile poporului. Corespondența se publică și am dori să ni se scrie și din altă parte, în mod curțios, ca să se facă lumină deplină.

D. Taban, Rusia. Noi nu luăm nici o garanție pentru așa ceva, mai bine nu comanda. **Herendesti.** Poezia trimisă nu se poate publica: întâi, fiindcă nu e iecălită și al doilea pentru că ai fi tras în judecată.

R. Roman, Inv. in Doloz. Am trimis scrisoarea unei persoane de a olo, cuto credem că o să vă dea răspunsul dorit.

G. de Scriba, Bucovina. Am trimis din nou Nr. 20. Adresa cerută este: „Luceafarul”, Sibiu-Nagyseben. Abonamentul: 20 cor. pe un an sau 10 cor. pe o jumătate de an.

Ioan A. Mitsariu, Sărata. A fost greșală la mijloc, care s'a îndreptat.

George Dalcă in R. Foia merge regulat de aici.

Scrisorile pentru Un tinde, români s'au trimis toate respectivelui în zilele acestea.

Scrisorile pentru O căsătorie esecentă desăcemenca.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului”

Loc deschis.

Raport dela Institutul de mize din Agram. Apa amară naturală **Franz Josef** s'a ordonat de multe ori femeilor după naștere, pe lângă cel mai bun succeș. Rezultatul a fost totdeauna, că apa amară naturală Franz Josef s'a constatat ca un purgativ esecent în **săptămânile după naștere.** Să capătă în toate apotecele și drogeriile.

Papuci cu adevărate călcăie de gumi

Frumos lucru!

Dentist

616 1-3

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor

întrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Biblioteca

„Foi Poporului”.

Din Biblioteca „Foi Poporului” au apărut până acum următorii numeri:

- Nr. 1. **Nichita Balica**, povestire istorică de Silvestru Moldovan și Movila lui Burcel, de V. Alexandri. Ediția III.
- Nr. 2. **Doine și strigături**, culese și întocmite de Nicolae Regman. Ediția III.
- Nr. 3. **Găsitul**, poveste de Emil V. Degan și **Punga cu noroc și căciula fermecată**, povestire orientală prelucrată de Silvestru Moldovan. Ediția III.
- Nr. 4. **Pomăritul**, sfaturi în formă de dialog, de Iustin Sohorca, Inv. Ediția II.
- Nr. 5. **Ulisse**, regele din Ithaca, povestire istorică de Silvestru Moldovan.
- Nr. 6. **Ris și veselie**, anecdote și glume. Ediția III.
- Nr. 7. **Găciturii**, de Isidor Dopp, Inv. Cu un adnex: **Glume**. Ediția II.
- Nr. 8. **Edip**, nenorocitul rege din Teba și alte întâmplări din vechime, povestiri istorice de Silvestru Moldovan.
- Nr. 9. **Poezii populare și povești**, greblete și netezite și la lumie împărțite, de Parteniu Ciurăscu.

Fiecare număr costă 20 bani, iar pentru poștă este a se adăuga 5 bani deosebit de fiecare carte (număr).

Alte numere în pregătire.

Târgurile de țară.

(Zina târgurilor e după calendarul vechiu).

- 9 Iunie: Macău.
- 10 Iunie: Chichinda mare, Jombolia, Oradea mare, Panticu.
- 11 Iunie: Agnita, Cartfalău, Gârcei, Macfalău, Moldova nouă, Petriș, Racoșul de jos, Șeica mică, Sighișoara, Șintereag, Turda, Vințul de jos.
- 12 Iunie: Hadad.
- 13 Iunie: Sepsî Săn Georgiu.
- 14 Iunie: Mercurea, Teaca.
- 15 Iunie: Capolnaș-Olafalău, Komarom, Zabola.
- 16 Iunie: Mănăsturul ung., Rodna vechi.
- 17 Iunie: Batania, Berzova, Bichiș-Ciaba, Bontida, Cermeiu, Cislădie, Ciuc-Sepviz.
- 19 Iunie: Almașul mare (com. Cluj), Blaj, Cason, Haroscherec, Lugoj, Ieciu (Maros-Vécs), Iernut.
- 21 Iunie: Corond.
- 22 Iunie: Arad, Bercaș, Cernatul de jos, Ibașfalău, Silvașul de sus, Tășnad.
- 23 Iunie: Arpașul de jos, Capolnaș, Drag, Geaca, Ilia, Mehadia, Ormeniș.
- 24 Iunie: Lăpușul ung., Cristurul săcuesc.
- 25 Iunie: Făget, Ghiriș, Sic, Venetia de jos.
- 26 Iunie: Crasna.

Atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra mașinilor și motoarelor de benzina dela fabrica Adam, al cărui reprezentant pentru Transilvania e dl **Ioan Schlob,** conducătorul Hotelului Bonfert din Sibiu. Vezi inseratul din foaia de azi.

Nr. 483/912 prim. com.

616 1-3

Publicațiune.

Comuna **Sebeșul superior** (Oktfelsősebes) pe calea licitațiunii publice, ce să va ține în **12 Iulie 1912 a.,** la 3^{1/2} oare d. a. în cancelaria comunală, dă în arandă pe 3 ani, începând cu 1 Ianuarie 1913, **crăjma comunală,** constând toare din 4 odăi, **culină și pivniță.** Da edificiu să ține și șura cu arie, grajd și șopron.

Prețul de strigare Cor. 1000.

Vadiul Cor. 100.

Condițiunile se pot vedea la primăria comunală.

Sebeșul superior, la 12 Iunie 1912.

Primăria comunală.

De vânzare.

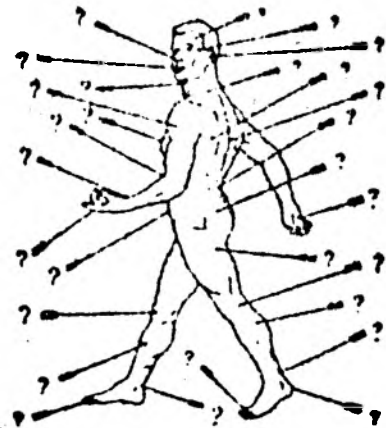
În comuna **Barul mare** (Nagybár, com. Hunyad) se vinde **în intravilan,** pe care se află o casă constătoare din 3 odăi de locuit, o **culină, o boltă cu licență de trafic și sara, o crăsmă** cu licență deschisă, magazin, pivniță, grajd, șopron mare și grădina cu un preț foarte moderat. Adresa: **Rapaport József,** Nagybár (Hunyad m.). 611 1-8

De vânzare.

3 junci rusa Pinzgau de 1—2^{1/2} ani, 1 car cu copertă (cobăcă), 1 atropitară contra poronosporiei, 1 cultivator în 7 brazde, 1 grăpă pentru livezi, 1 car cu bute pentru dua gunoii, 1 bute mare pentru lătură. A se adresa la **Ernst Goguel,** Moșia sub dealul Ocnei, lângă Sibiu. 615 1—

Te doare ceva?

Atunci folosește „**Fluidul Elza**” și „**Pilulele Elza**” dela apotecarul de curte **E. V. Feller** în **Stubica, Centrala Nr. 122 (Croatia).**

I. Renumitul „**Fluidul Elza**” alui Feller e, după experiențele noastre liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă reumă (spuro), slăbire de nervi, junghieri în coasta, influența, dureri de cap, de dinți, de spate amorteală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci **Fluidul Elza** alui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. Adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „**Feller**”. 12 sticle mici sau 6 mari, ori 2 sticle speciale, K 5, franco.

II. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur **Pilulele-Rhabarberda** mănănat alui Feller, contra durerilor de stomac, sgirciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețală, rigăeli, hamoroide și alte conturbări de mistuire. 6 ontii franco cu 4 cor. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat aza

Eugen V. Feller, apotecar de curte în **Stubica, Centrala Nr. 122 (Croatia).**

Nicolae Bratu

Prețul bucatelor

In SIBIU la 18 Iunie st. n.:

Frână	Cor. 17,60 până 18,80 de hectolitru
Hărcă	12, — " 14, — "
Orz	8,40 " 9,40 "
Secară	13,50 " 14,40 "
Cartofi	4,50 " 5, — "
Pașole	18, — " 20, — "
Fână Nr. 3	26,60 " 26,60 la 100 chilo
" 4	35,80 " 35,80 "
" 5	24,80 " 24,80 "
Încălzire	158, — " 160, — "
Dracare de porc	158, — " 160, — "
Beu brut	88, — " 88, — "
Beu de lumini	80, — " 88, — "
Beu de lumini topit	104, — " 104, — "
Săpun	66, — " 66, — "
Yeo	4, — " 9, — "
Leznie de toc nepintite	8, — " 9, — la met cub
" " " phitite	7,50 " 8, — "
Beu rafinat	2,28 " 2,30 la litru
Beu ordinar	2,23 " 2,25 "
Carne de vită pentru sașă Cor.	1,36 până 2, — la chilo
" " " friptură	1,68 " 2, — "
" " " vișel	1,20 " 1,50 "
" " " porc	1,20 " 1,60 "
Ouz 10 bucăți	— 37 " — 27 "
Un păsar de miel	— 1 " 2,10 "
Carne de cal	— 50 " 1,20 "

In BUDAPESTA in 19 Iunie st. n.:

Frână de Tisa 78 chilo	Cor. 11,87 până 11,75 la 60 chilo
" 74	12, — " 12,08 "
" 80	12,97 " 12,10 "
Secară	10,88 " 12,17 "
Orz	10,32 " 1, — "
Orză	10,77 " 10,56 "
Secară	2,90 " 9, — "

Prețul banilor in 19 Iunie n.

Galbeni	Cor. 11,20	11,59
100 Lei, băne	54,15	55,20
100 Lei, argint	45, —	44,50
Leu turcesc, aur	21,46	21,00
100 franci englezești	22,92	23,02
100 marce, aur	127,55	118, —
100 " " " " " " "	127,58	118, —
Napoleon	9,16	11,16
100 Ruble rusești, băne	212,50	251, —
100 " " " " " " "	242, —	225, —

Mara succes

In inseratele in „Foia Poporului”, unde sunt scrite de mii de persoane de pretindepere, din toate țările și din toate cercurile sociale, oare inteligență ești și tu?

De aceea „Foia Poporului” este cel mai potrivit organ pentru publicarea a tot felul de inserate: pentru ocuparea sau eliberarea unui post, pentru vânzări, arhondari, cumpărări, deschideri de prăvălii și alte instituții, curs și anuțarea a tot felul de marturi și articli ce trebuie persoanelor dăguratele sau in familie. — Informații asupra prețului inseratelor se dau cu plăcere la

Administrația
„FOIA POPORULUI”

Un măiestru morar

caută un post de morar la o moară de apă, cu motor sistem Diesel sau benzin. Adresa respectivului se poate afla la Administrația „Foia Poporului”. Pentru răspuns a se adauge o mară de 10 hani.

De vânzare.

Avem un motor cu umblă cu olei brut, de 12 puteri de cai, sistem Wobauka, și o mașină de treierat grân sistem Hoffer & Schrantz prenum și o mașină de curățit trifoi de sămânță, tot sistem Hoffer & Schrantz. Acestea trei bucăți sunt folosite de trei ani, dar sunt foarte bune. Le vindem din mână liberă cu un preț moderat. Doritorii de-a cumpăra aceste mașini să se adreseze la **Nicolae Câmpănean și soții** in comuna **Borghiuș** (Bürkös, Nagykovácsfalva).

Publicare.

Comuna Tichindeal, dă pe calea de licitațiune publică edificarea caselor de cărmă comunală in ziua de 22 Iunie 1912 la 9 ore a. m. in cancelaria comunală. Casele se dau cu edificatoriul lor să le folosească dela 10 ani in sus până la 25 ani, adică după cum va rămânea cu licitațiunea. Planul și condițiunile se pot vedea la oficiul comunal in oarele oficioase.

Tichindeal, in 25 Maiu 1912.

Primăria comunală.

Dr. Adolf Hirsch

advocat
aduce la cunoștință, că a deschis
cancelaria advocațională
in Sibiu Strada Fleserilor Nr. 7-9
in fața caselor orașului.

Coase din oțel de magnet

Bune, ușoare și frumoase!

70	75	80	85 cm
Cor. 1.40	1.50	1.60	1.70

La cumpărare de 10 bucăți se dă încă una gratuit!

Ciocane de coasă Cor. —.80. Năcoveli Cor. —.70.

Toute coasele poartă marca două chel și semnul K. M.

Să se procure la firma:

NICOLAE RACHITAN

comerțiant in Săsciori (Szászcsór, Szebenmegye).

Revânzătorii sunt rugați să ceară ofert special!

Schimbare de local.

Prin aceasta îni permit a aduce la cunoștința onoratului public, că

Prăvălia de mănuși și bandage

ce am avuta in Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 57 mi-am mutat-o in localul din

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 1

in colțul Promenadei Bretter Casa Rumler.

Mulțumind tuturor pentru binevoitorul sprijin de până acum, rog a mă cerceta și in viitor, garantând un serviciu bun și ieftin

Ca toată stima **F. STOIBER.**

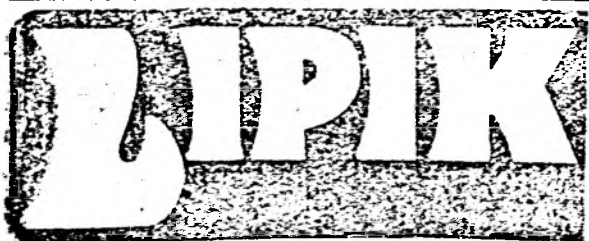
Pentru zidiri

in totdeauna in depozit
Traverse (fer U)
Scoabe, Fer de incuiat
Toate soiurile de fer

Mucava de coperit, Placate izolate
Tevi pentru stucatură
Ciment (de Beocsin și Brașov)
Lemn de lucru și Material tăiat
Impletituri Bab

And. Rieger

prăvălie de fer și
lemn de lucru
Sibiu — Nagyszeben.

in Slavonia
Baie de cură
de rangul prim

Vindecă sigur: reumatism, ischia, organele de mistuire, diabetes, boalele de constituție, boalele de copii, durerile de stomac și exudate.
Isovare calde, ce conțin Iod alcalic muriat
64°C. Cură de vară și de iarnă
Radioactiv!
Prospecte se trimite la dorință gratis.

Nu uita

atmase scitor. — la comanda sau tot felul de alte cumpărări, făcuta în urma unui inserat scit în foaia noastră, — a aminti și spune, că despre lucrurile comandate sau cumpărate ai citit în inseratul din „Foaia Poporului“.

Prin aceasta contribuți și D-Te la răspândirea și lățirea foii noastre, iar pe de altă parte vei fi servit de grabă, fără ca aceasta să te coste ceva mai mult.

Beutura excelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra bolii de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 350, una mică Cor. 2.—. Se găsește în toate apotecile.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu.

30,000 părechi

păpuți și ghetă
se vând cu preț redus

Toate în lume se scumpesc!

pâinea, carnea, chiria casei, — numai păpuții și ghetăle escutate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălziminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage joachiria. De aceea el poate lăsa păpuți buni și tralneli pe lângă prețurile ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu
Strada Ocnol (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Dăminea, deschis până la 10 ore înainte de amiază.
COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUM. 191 57—

Mobile ieftine și bune

să pot procura numai la

Prima fabrică de mobile

PETRUȚIU & PLATZ

Strada Sării 37. SIBIU (Nagyszeben) Salzgasse 37.

Onoratul public este rugat înainte de a-și procura mobile să binevoiască a cerceta, și fără a cumpăra,

Marea expoziție

de tot felul de mobile de artă și simple, care stă zilnic spre vederea publică.

Se atrage atențiunea asupra

Atelierului propriu de sculptură și țagătarie de primul rang.

Execuțăm toate lucrările de lipsă la hăsarici nouă și vechi. Orice comandă se efectuește prompt, conștiincios, pe lângă deplină garanție și cu prețurile cele mai moderate. 338 33—

Apelând la sprijinul On. public românesc, semnăm

Cu toată stima

Telefon Nr. 47.

Petruțiu & Platz

MOTOARE DE BENZIN

pentru întreprinderi industriale și economice o bine a cumpăra dela o fabrică de motoare sau priu un om de fach, care apoi stă totdeauna la îndemână, căud s'ar întâmpla ceva piedecă la motor. De aceea nu e potrivit a cumpăra dela agenți, cărora lucrul de căpetenie le este venitul cel au ei în urma vânzării, iar celelalte urmări nu-i privește.

Cine dorește a cumpăra vr'un motor să se adreseze cu încredere la

Fabrica de motoare **Ferd. Zaller** Sibiu—Nagyszeben
Strada Franciscanilor Nr. 6

unde prețurile sunt cu 30% mai ieftine ca ori undă. 438 16—

Se primăre și execută tot felul de reparaturi și schimbări în construcție.

MULTE SCRISORI DE RECUNOȘTINȚĂ.

Bereria Habermann

Bere de Rosalii

Originală numai cu vigneta: 539 5—5

Bere de Rosalii Habermann.

Spre binevoitoare atențiune!

Prin aceasta ne permitem a aduce la cunoștința onorașilor noștri mușterii, precum și a stimatului public, ce consumă bere, că

Atelierul pentru umplerea sticlelor

pe care îl avem de 18 ani în acest oraș în legătură cu

Depozitul principal

al primei bererii ung. de Steinbruch

l-am aranjat din nou, provăzându-l cu mașini mănate cu electricitate pentru curățirea, clătirea și umplerea sticlelor.

Această întocmire ne dă posibilitatea a lăsa bere în sticle, care e preparată în mod absolut igienic și conține acid carbonic în măsură mare.

Se trimite totdeauna numai bere umplută proaspăt în aceeași zi.

Cu toată stima

Alfred Reich și soții

Sibiu, Strada Rosenfeld Nr. 8

Un mașinist

care să pricepe a purta mașină cu abori, benzină și motoare electrice, caută un post potrivit, acum sau mai târziu.

Respectivul e Român, și pricepe perfect limba Germană, pe lângă aceea are și atestate bune de unde a mai lucrat.

Doritorii bine voiască a cere adresa respectivului mașinist dela administrația „Foi Poporului”. Pentru răspuns a se adresa o scrisoare de 10 bani. 619 2-3

Vinuri de masă escelente,

fiara cu 56 și 60 tileri la cumpărarea de cel puțin 50 litre ofere negustoria de vinuri

JOSEF SCHULTZ

Sibiu, strada Urezeului 20.

Mare atențiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibilană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabrică**, dela cel mai mic și până la cel mai mare: asemenia și **mașini de treierat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton câtrănit pentru învălț, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

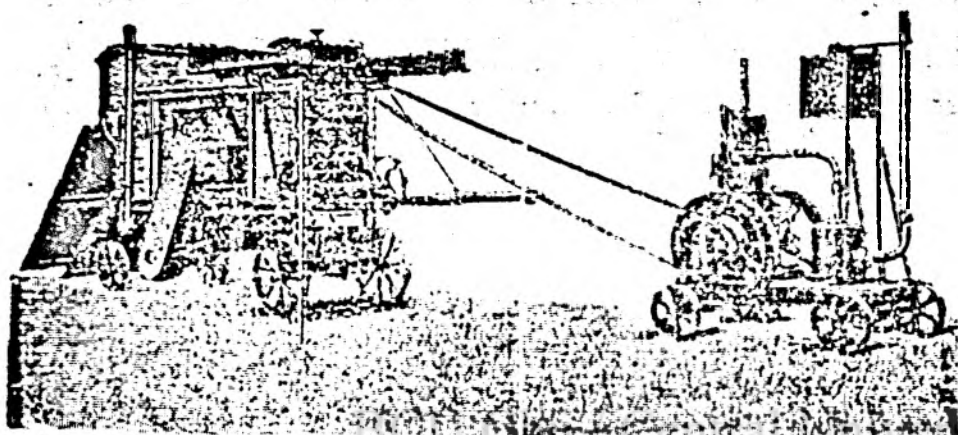
Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase.

Nu va grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Defectivitatea se face prompt și conștientos.

581 G—

Ferți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații și vin ferți de escroci.

Mașini de îmblătit

cu motor

potrivite pentru economi mai mici, ușor de transportat și ieftine, se atla în depozit la

ANDREAS RIEGER

FABRICĂ DE MAȘINI ÎN SIBIU.

Cine n'are încă lozuri dela noi,

să-și comande imediat.

Proxima tragere va fi în 25 Iunie

Prima oară ceareă, apoi te vei convinge, că celea mai bune și mai valoroase lozuri sunt celea dela

Banca Hipotecară Ungară,

ca cari poate participa fiecare până la anul 1959, adică în 48 de ani, în fiecare an la 6 trageri. Mai mult ca la 300 trageri vor participa proprietarii acestor lozuri până la anul 1959.

Câștigurile principale:

Cor. 1,000,000.—, 500,000.—, 300,000.—, 100,000.—, 75,000.—, 30,000.—, 10,000.—, etc.

Tot lozul trebuie să fie tras necondiționat. Perderea banilor este eschisă.

Astfel de lozuri le vindem pe lângă 44 rate lunare à 6.— cor. Le vindem însă și combinate cu un loz dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din patrie, care joacă până la anul 1976 adică 64 de ani, în fiecare an la 3 trageri pe lângă 48 rate lunare à 10.— cor. 607 2-2

Câștigurile principale ale acestui loz sunt: Cor. 400,000.—, 200,000.—, 25,000.—, etc.

Deja după trimiterea primei rate poate participa fiecare la toate tragerile și câștigurile eventuale sunt pe deplin ale lui.

Toate comenzile sunt a se adresa cătră secția de lozuri a institutului

„Ústredná Banka Úcastinny Spolok“ BUDAPESTA, VI. Váci-körút 31

Ludovic Ferencz,

ERDITOR DE BARBAȚI

SIBIIU, strada Cîsnădiei Nr. 12,

recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de primăvară și
vară în mare asortiment

noutățile

Stofe chiar acum, pentru haine de
barbați stofe englezești, franțuzești
și indigene, din cari se execută după
măsură cele mai moderne vestimente
precum: Sacko, Jaquete, și haine de
astan, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită nou-
tățile de stofe pentru pardisiuri și
„Maglam”, cari se află totdeauna în
depozit bogat.

Asupra reverențelor confecționate
în atelierul meu, îmi permit a atrage
deosebita atențiune a On. domnilor preoți
și teologi absolvenți. — În cazuri de
urgență confecționez un rînd com-
plet de haine în timp de 24 ore. —
Uniforme pentru voluntari, cum și tot
felul de articli de uniformă, după pre-
scripțiile croitura cea mai nouă.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postspareasa pag. 29,349.

„Banca generală de asigurare”

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de insti-
tutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări
în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra
accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile.
Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății
de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legă-
tori — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informațiuni gratuite în
ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la
ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”.

Renume universal

are clasul de buzunar marca „Si-
rena”, 14 car. aur american dou-
ble, anker-romontoir ce merge 36
de ore. Prin cumpărarea întregii
produceri din aceste clasuri, mă
aflu singur în poziție a putea

oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor.
90 bani acest clas, care posedă un mecanism
prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi
de un clas de aur, ce costă 100 cor. Pentru mer-
itul regulat garantez 5 ani. 6:1 4--3

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucați 9 cor.
80 bani. Mai departe ofrez un clas Gloria, de
argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La
ori care clas se alătură în cinste un lanț ele-
gant aurit. Nu e nici un risc. Schimbarea o per-
misă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu
cambursă prin

S. Kohane, export de clasuri
Krakau, Sebastiangasse Nr. 15.

Marca de scutire „Anker”

Liniment. Capsici comp.,

(848 28-42) Inlocuitor pentru

Anker-Pain-Expeller

este un leac de casă valorat de mult, care
să folosește de mulți ani ca fricțiune sigură

— la podagră, reumatism și rechi. —
Atenție. Din cauza imitațiilor de puțină va-
loare să fim precauți la cumpărare
și să primim numai sticla originală în ștule
cu marca de scutire „Anker” și cu numele
Richter. Cu prețul de 80 fl. C. 1.40 și
C. 2. — să capătă aproape la toate farma-
ciile. Depozit principal la Iosif Török, far-
marist în Budapesta.

Farmacia lui Dr. Richter la

„Leul de aur” în Praga.:

Elisabethstrasse Nr. 5 neu.

500 Coroane

plătesc celui-ce ar mai
căpăta vre-odată durere
de dinți ori îl va mirosi gura după-
ce va folosi apa
de dinți a lui Bartilla, o sticlă cu 80 fl. Ed. Bar-
tilla-Winkler Viena 19 1. Sommergasse 1. În Sibiu:
la farmaciile: în Piața mare 10; în Piața mică 27;
strada Cîsnădiei 59; ulița Turnului (Saggasse); ulița
Orașii 2; farmacia Teutsch; Meltzer, str. Gustarței
str. Cîsnădiei. În Blătrina: farmacia lui Herbert.
Sobașul-ăsese, farmacia Lederhölger; Sighișoara:
farmacia lui Ligner.

Să se ceară pretențiunea aprit apa de dinți
a lui Bartilla. Desuături de falsificare vor fi bine
apătate. La locurile unde nu se poate căpăta, trimite
sticla cu 5 cor. 80 fl. franco 56 30—

Noutățile de vară

au sosit în

Warenhaus

(magazinul cu tot felul de mărfuri)

Grünberger

Prețurile mele
ieftine și fixe

precum și

bogata alegere
în haine cu gust

sunt cunoscute și recunoscute

de aceea e în interesul fiecăruia, ca să cumpere dela mine
ce are de lipă

Cu toată stiuă

Warenhaus Grünberger

SIBIIU, strada Cîsnădiei

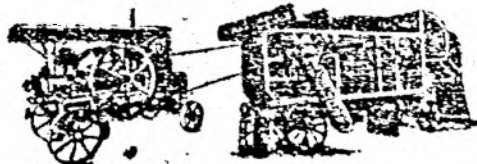
Frații Karczag în Budapesta.

La cea mai mare înaintare în prezent au ajuns

Locomobilele pentru păcură „EOS”

(„Eos” Hochdruck-Viertakt-Rohölokomobil)

506 14—

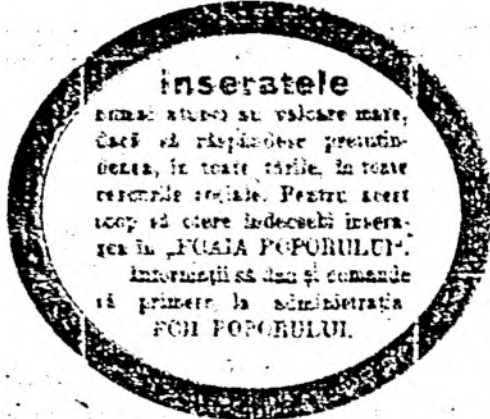

Cu informații și oferte gratuite servește
cu plăcere reprezentantului

M. SCHÖNBERGER
SIBIIU, Piața Hermann Nr. 8.

cari sunt patentate și au toate avantajele
motoarelor Diesel.

Cea mai ieftină și mai sigură putere
motrică. — Spese pentru o putere de
cal pe oră numai 3 fileri. — Nici un
aparat de aprins. — Ori-când și mo-
mentan gata de lucru. — Pentru îm-
blătit deosebit de potrivit. — Condiții
avantajoase de plată.

inseratele
 sunt atasezate la fiecare mare,
 dacă se răspunde preafin-
 nentă, în toate țările, în toate
 rezonanțele sociale. Pentru acest
 scop se cere înlocuiri insera-
 re în „FOAIA POPORULUI”.
 Informații și date și comenzi
 să primim la administrația
 FOAIA POPORULUI.

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de
 primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse
 direct de la fabrica de parchete **Neuschloss**
Nasicz în Slavonia, precum și
 tot felul de **scânduri de brad,**
trepte, latii și alte lemne
pentru clădit cu cele mai ieftine
 prețuri. recomandă și livrează 498 11—

Glanz, Szántó & Macelariu

magazin de lemn de lucru

Sibiu, strada Riului (Flussgasse) Nr. 6.

Fabrica de săpun și lumini

Începută cu abuz în 1848.

Meltzer în Sibiu

Prăvălie și uzină în strada Gușterilor
 Filiale: Pașii noi și strada Clăndiei
 recomandă bine cunoscutele sale fabricate,
 înlocuibile

Lumini de stearină și ceară

pentru biserică și lumorașuri

Săpunuri foarte bune și ieftine.

Tot felul de săpunuri pentru toaletă

Revențatori primese robot uzo

La comandă mai mari se fac și altele
 precum cele mai rezistente prețuri. Oțerte
 și preparamente se ține la curte gratis
 și gratis.

Mare alegere

Vinuri albe și roșii

Prețuri moderate.

Obțineți toate curate, se garantează

K. Wilh. Jikell

Sibiu, strada Urezului Nr. 7.

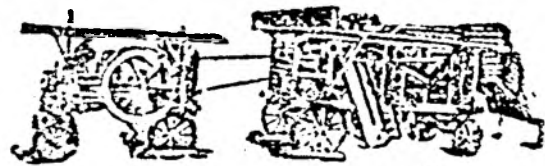
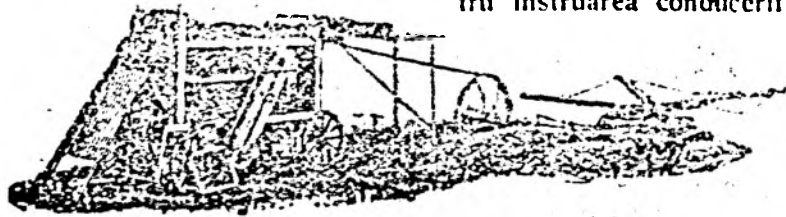
Frații Gömöri

Magazin dela fabrică
 pentru mașini economice

* Budapesta, IX., Boráros- tér Nr. 2.

Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek** în **Blansko**.

NOU! NOU! Cea mai simplă și mai completă garnitură de Mașini de înlătit cu motor în timpul de acum. Pen-
 tru instruirea conducerii unei astfel de mașini se trimite gratis cumpărătorilor un monteur.

Construcția cea mai nouă.

599 3—52

Mai departe recomandăm economilor
 mașini de sămănat, construcția cea mai
 nouă, tăvăluguri pentru zdrobitul pie-
 trii și tot felul de mașini economice,
 apoi mașini pentru fabricarea de cără-
 midă, țiglă de coperit, țiglă de ciment
 pentru coperit, alte mărfuri de ciment,
 precum și forme de fier pentru fabrica-
 rea de țevi de ciment și țevi la fântâni
 și mașini pentru spargerea pietrii.

Vârtejuri de înlătit și curățit,
 cari merg foarte ușor, cu întocmirea în
 formă de sac, prin ceace cu ajutorul a
 3—4 cai, foarte ușor se poate înlăti.

Mașinile numite mai sus le livrăm pe
 lângă deplină garanție și condiții avan-
 tagioase de plată.

Cumpărători serioși, cari se interesea-
 ză de mașinile noastre, îi cercetăm noi
 acasă personal pe spesele noastre, prin

ceace cumpărătorii cruță proviziunea a-
 gentului, ajung deci mai ieftin în posesiu-
 nea mașinei și sunt siguri de cel mai bun
 serviciu.

Mașinile, cari au fost livrate prin fir-
 ma **FRĂȚII GÖMÖRI**, au fost bine pri-
 mite preste tot locul și sunt recomandate
 cu căldură la toți economii.

Catalog și preliminar de spese să tri-
 mite la cerere gratis.

Schimbare de local.

Subscrierul am onorarea aduce la cunoștința onoratului public că eu **1 Iunie**
st. n. a. c. îmi schimb

Atelierul de pantofărie și cismărie

590 4—

din Sibiu, strada Oanei Nr. 17 în

SIBIU, Rosenanger (Piața brânzei) Nr. 9.

unde primese și esecul că și până acum **tot felul de încăl-
 țăminte** dela cea mai simplă până la cea mai fină, **pentru
 bărbați, femei și copii**, pe lângă prețuri moderate.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al onoratului public român
 remuez.

Cu toată stima: **GEORGE LIMPEDE.**

In America unicul Depozit de cărți românești

Biblioteca Română în New-York

65 St. Marks Place.

145 19—

Este dar în interesul fiecărui Român care pleacă sau este în St. Uele-Unite sau Ca-
 nada, să ceară murele și ilustratul catalog al acestei singure instituții ro-
 mâne care pe lângă tot felul de cărți, note muzicale, și ziare ce apar în Ro-
 mânia și Transilvania, are și un foarte bogat asortiment de instrumente mu-
 zicale; fonografe, gramafonane, plăci și tuburi cu cântece românești, cea-
 sornice de tot felul, giuvaericele, mașini de scris, preparațiuni farmaceu-
 tice, articole de toaletă și alte mărfuri de foarte mare trebuință. — Catalogul
 se trimite fiecărui gratuit. — Se dau tot felul de informațiuni particulare adău-
 gând marcă pentru răspuns. — „Biblioteca Română” primește și mijlocurile și ter-
 miterea de abonamente pentru „Foala Poporului”.

Dela „Biblioteca Română” se poate comanda și „Călimdarul Poporului” pe 1212.

Berea albă și neagră

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e
 căutată și se bea
 cu plăcere de toți
 cari o cunosc, atât
 la orașe cât și în
 sate. 107 61—

Că berea no-
 stră e foarte cău-
 tată se poate vedea
 și de acolo, că cum-
 părătorii se înmul-
 țese mereu.